

Analýza vysílání České televize k volbám do Evropského parlamentu 2009: vybrané pořady programů ČT2 a ČT24

Metodika monitoringu vysílání televizních a rozhlasových programů v období voleb do Evropského parlamentu byla Radě předložena na 10. zasedání (bod č. 75, identifikátor 0574/2009). Smyslem monitoringu bylo především ověřit dodržování ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. („provozovatel vysílání je povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě“). Zákon č. 231/2001 Sb. neupravuje zvláštním způsobem pravidla pro vysílání v době konání voleb, je tedy třeba při hodnocení vysílání vycházet ze stejných kritérií pro posuzování objektivit a vyváženosti jako v jiném časovém období. To však nemění nic na tom, že k vysílání zejména v předvolebním období je třeba přistupovat citlivěji, a to především vzhledem k možnosti ovlivnění voliče.

V tomto materiálu jsou předmětem rozboru následující pořady a série pořadů:

I.	ČT24 – pořad Studio ČT24 11.–25. května 2009, všední dny ve 13:45, 14:45 a 15:45 hodin délka do 15 minut cyklus 32 rozhovorů s reprezentanty subjektů kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu
II.	ČT2 a ČT24 – diskuse v pořadu Události, komentáře 18. května–1. června 2009, některé všední dny – ve dnech souběžného vysílání pořadu Události, komentáře na programech ČT2 a ČT24, čas přibližně 22:45 hodin délka přibližně 20 minut cyklus 8 diskusí se 3–5 reprezentanty subjektů kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu
III.	ČT24 – cyklus diskusí Evropské volby a mimosněmovní politické strany v pořadu Politické spektrum sobota 2., 9., 16., 23. a 30. května 2009 ve 20:33 na programu ČT24 délka přibližně 26 minut cyklus diskusí se 3–5 reprezentanty mimoparlamentních stran před volbami do Evropského parlamentu
IV.	ČT24 – série studiových vstupů Speciál – Volby do EP dne 28. května 2009 pět vstupů na programu ČT24 ve čtvrtek 28. května 2009 ve 12:34, 13:34, 14:34, 15:34 a 16:34 hodin délka přibližně 26–29 minut, poslední vstup 12 minut série živě vysílaných moderovaných vstupů s rozhovory a informacemi k volbám do Evropského parlamentu, doplněných předtočenými a střihovými příspěvky
V.	ČT2 – cyklus diskusních pořadů Otázky Václava Moravce Speciál úterý 19. a 26. května a 2. června 2009 přibližně ve 21:30 na programu ČT2 délka přibližně 90 minut cyklus tří živě vysílaných diskusí s volebními lídry a „dvojkami“ na volebních kandidátkách
VI.	ČT2 a ČT24 – pořad Eurovolby 2009 začátek pořadu 7. června 2009 od 21 hodin na ČT24, od 22 hodin se připojil také program ČT2 konec pořadu 8. června 2009 v 02:36 hodin ráno na programu ČT24, ve 02:00 na programu ČT2 délka přibližně 5 a půl hodiny živé vysílání o výsledcích voleb do Evropského parlamentu

S výjimkou menší části pořadů Studio ČT24 proběhl monitoring na základě vlastních záznamů Rady.

Každá ze šesti analýz je zpracována samostatně, má zformulovány své vlastní poznatky a závěry. Pro základní informaci na tomto místě předesíláme, že **přes zjištění dílčích problémů v obsahu některých pořadů nepovažuje oddělení televize tyto za tak povážlivé, aby v některém případě doporučovalo zahájení správního řízení.**

I.

ČT24 – pořad Studio ČT24

11.–25. května 2009, všední dny ve 13:45, 14:45 a 15:45 hodin

délka do 15 minut

cyklus 32 rozhovorů s reprezentanty subjektů kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu

---

Jednou ze složek vysílání České televize k eurovolbám byl cyklus odpoledních rozhovorů na programu ČT24 postupně se zástupci všech kandidujících subjektů v pořadu Studio ČT24. Tisková informace České televize k předvolebnímu a volebnímu vysílání ze dne 6. května 2009 (Zdroj: <http://www.ceskatelevize.cz/press/>) cyklus charakterizuje takto: „Zástupci všech 33 subjektů dostanou příležitost vystoupit v seriálu odpoledních Studií ČT24. V době od 11. do 25. května budou každý den pozváni reprezentanti třech uskupení na samostatné interview. Tyto rozhovory bude zpravodajská stanice ČT24 vysílat v časech 13.45, 14.45 a 15.45 hodin.“

Při monitoringu byly použity zčásti záznamy vyžádané od České televize – za dny 11.–13. května 2009, ze kdy nejsou k dispozici záznamy v archivu Rady, a z ostatních dnů záznamy vlastní, tj. ze 14.–25. května 2009. Dnem doručení vyžádané části záznamů byl 10. červen 2009, odkdy by se počítala případná tříměsíční lhůta pro zahájení správního řízení o uložení pokuty (§ 61 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb.). Lze předeslat, že tato varianta není navrhována.

Pořad Studio ČT24 je stabilním **živě vysílaným pořadem** na různá témata a v předvolebním období byl pouze příležitostně využit k předvolebním vystoupením reprezentantů subjektů kandidujících v eurovolbách. Přesně řečeno, takto byla využita jen tři z více vydání či vstupů pořadu v průběhu dne – ta, která byla vysílána od 13:45, od 14:45 a od 15:45 hodin. Délka pořadu je do 15 minut, v praxi obvykle 13–14 minut. Vydání pořadu Studio ČT24 věnovaná vystoupením reprezentantů subjektů kandidujících v eurovolbách byla (kromě prvních částí cyklu) označena podtitulem **Kdo je kdo**, který je možné chápat jako označení rubriky, která byla aktuální v předvolebním období. Rozhovor s reprezentantem kandidujícího subjektu vyplňoval celý pořad. Předvolební cyklus Kdo je kdo byl vysílán ve všedních dnech počínaje pondělním 11. května a konče pondělním 25. května 2009.

V cyklu nevystoupil zástupce strany Spojení demokraté – Sdružení nezávislých (SD-SN, vylosované č. 17). Jak je obecně známo, původně kandidující strana SD-SN se sama rozhodla odstoupit z voleb do Evropského parlamentu a podpořila koaliční kandidátku, kterou sestavilo hnutí Starostové a nezávislí (STAN, vylosované č. 22). Úmysl vešel ve veřejnou známost 13. května 2009 (viz ČTK a různá média) a formálně naplněn byl 1. června, když byly doručeny na ministerstvo vnitra dokumenty o odstoupení z voleb všech kandidátů této strany. Pokud by při vysílání cyklu Kdo je kdo v pořadu Studio ČT bylo dodrženo základní pořadí podle vylosovaných čísel subjektů kandidujících v eurovolbách, přišla by na stranu Spojení demokraté – Sdružení nezávislých řada 18. května. Že Česká televize s vystoupením zástupce SD-SN počítala plyne i z toho, že moderátoři v úvodu pořadu opakovaně hovořili o chystaných 33 pokračováních. Celý cyklus Kdo je kdo byl po odstoupení strany Spojení demokraté – Sdružení nezávislých zkrácen o jedno pokračování, neboli na **32 dílů**.

Přehled vystoupení zástupců subjektů kandidujících v eurovolbách v cyklu Kdo je kdo, který byl vysílán v rámci pořadu Studio ČT24, je zachycen **v tabulce** za textem.

Pořad Studio ČT24 s cyklem Kdo je kdo měl v programovém schématu vymezen čas odpoledne ve všední dny „od třičtvrtě do celé“, ohraničený předem daným začátkem pořadu „ve třičtvrtě“ (tj. ve 13:45, 14:45 nebo 15:45 hodin) a začátkem následujícího pořadu Zprávy v celou hodinu. I když délka všech 32 pokračování nebyla zcela stejná a ojediněle (vesměs v souvislosti s nedisciplinovaností hostů) mírně přesáhla přes plánovaný čas konce pořadu, je neproduktivní hledat v tom nějakou případnou nevyváženost. Rozdíly v délce pořadů byly celkově malé a souvisely především se zájmem o komunikaci a s komunikační dispozicí hostů. Podobně ovlivnila faktický rozsah vystoupení hostů například i jejich řečová kadence, což by poněkud relativizovalo ukazatel pouhé délky pořadu. Stanovení standardní délky programového okna předem pro všechna pokračování cyklu Kdo je kdo se jeví jako dostatečná péče provozovatele o kvantitativní aspekt vyváženosti při koncipování tohoto živě vysílaného pořadu, ovšem je samozřejmě možné podotknout, že by nebyl problém vymyslet takový formát pořadu, kde by prostor pro vyjádření hostů byl skutečně identický. Rovněž volba vysílacích dnů a časů nevyvolává nějaké pochybnosti o případné nevyváženosti z toho plynoucí: Odstup od samotných voleb 5.–6. června 2009 byl nejméně 10 dní, vysílací časy byly souměřitelné – všem šlo o odpoledne všedních dnů. Princip pořadí poskytnutí prostoru k vystoupení byl evidentně v zásadě odvozen podle vylosovaných čísel volebních kandidátek. Mírné nepravidelnosti při dodržení tohoto principu nebyly vysvětleny, ale je možné předpokládat, že souvisely s časovými možnostmi hostů apod.

Formát pořadu byl stabilní. Šlo o živý rozhovor jednoho moderátora s jedním hostem. V moderování se střídali redaktoři Patricie Strouhalová, Přemysl Čech, Daniel Takáč, David Borek a Jiří Petrovič. Po úvodní znělce moderátor krátce uvedl pořad, představil hosta a položil první otázku. Funkce moderátora při kladení otázek byla skutečně moderační, tj. šlo v podstatě o impulsy k vyjádření hosta na určité téma. Vyjádření hosta tvořila základ pořadu. Moderátorské otázky pomáhaly především strukturovat pořad. Vystupování moderátorů bylo věcné, střídme, rezervované a nekonfrontační.

Otázky moderátorů vesměs souvisely s tematikou EU a je možné rozdělit do několika okruhů. Úvodní otázky byly obecnější – první otázka směřovala k hodnocení pěti let od vstupu ČR do EU a působení českých zástupců v EP, k českému předsednictví v EU, další k úspěchům či neúspěchům EU, k pendlování EP mezi Štrasburkem a Bruselem, k Lisabonské smlouvě, k budoucnosti EU apod. Další okruh otázek směřoval více k prioritám dané strany v EU (které byly prezentovány také formou titulků), k tomu, co může EU udělat v době krize či vůbec a co by daná strana chtěla prosazovat, k tomu, v jaké frakci poslanců EP by strana v případě úspěchu ve volbách působila, k volbě nového předsedy EK a nominaci českého komisaře atd. Přípravená sada otázek byla širší, než aby mohla být při všech rozhovorech v úplnosti použita, nebo některé odpovědi hosta byly širší, takže ztratilo smysl některé z připravených otázek použít. Dílčí otázky případně vyplynuly z průběhu hovoru, nebo některé moderátor uplatnil s ohledem na konkrétního hosta. V závěru proběhl malý vědomostní kvíz – host si vylosoval otázku o EU a měl prostor k odpovědi. Při rozhovoru s hostem byli (kromě představení priorit strany v bodech) statickou grafikou představení kandidáti dané strany v eurovolbách (obvykle prvních 5 – fotografie se jmény). Je možné se domýšlet, že prvky, které byly použity v grafické podobě – tj. body priorit dané strany a její kandidáti v eurovolbách – byly buď dodány samotnými stranami, nebo získány systematickou rešerší. V průběhu pořadu moderátor několikrát zopakoval, kdo je hostem pořadu, která strana je představována a stejné informace se objevovaly ve formě titulků ve chvílích, kdy host hovořil.

Použitý styl moderování a tematická struktura otázek se jeví jako logické a přiměřené pro cyklus předvolebních rozhovorů s reprezentanty kandidujících subjektů v eurovolbách. Přístupu provozovatele při volbě formátu pořadu a jeho realizaci není možné vytknout nic, co by mohlo být považováno za porušení zákona.

Pokud některé pokračování cyklu Kdo je kdo obsahově vybočilo z řady ostatních, byl to rozhovor s reprezentantem Balbínovy poetické strany Jiřím Hrdinou 21. května ve 13:45 hodin. Veškerá snaha moderátorky o dodržení standardní struktury měla jen dílčí úspěchy a host využil prostor spíše pro prezentaci svých recesistických názorů, než pro předvolební prezentaci svou a své strany v obvyklém smyslu. Toto pokračování bylo také relativně nejkratší, jediné o několik vteřin nedosáhlo délky alespoň 12 minut, když většinou byla délka kolem 13–14 minut. Nelze však říci, že by byl host ve svém projevu nějak omezován. Nestandardní podoba vystoupení zástupce Balbínovy poetické strany byla zjevně vlastním rozhodnutím Jiřího Hrdiny a není žádný důvod v tom spatřovat nějaké pochybení provozovatele.

Informace o všech jednotlivých pokračováních cyklu obsahuje tabulka za textem.

Celkově je možné konstatovat, že monitoring 32dílného cyklu Kdo je kdo v rámci pořadu Studio ČT24 nepřinesl poznatky, které by mohly být důvodem k doporučení zahájit správní pro porušení povinností provozovatele vysílání. Oddělení televize doporučuje nezahajovat správní řízení.

Tabulka: Cyklus Kdo je kdo v rámci pořadu Studio ČT24

den	čas	vylosované číslo subjektu	název kandidujícího subjektu	host a moderátor	reálný vysílací čas	délka pořadu (min.)
po 11. 5.	13:45	9.	Evropská demokratická strana	Host: Jana Hybášková (EDS), kandidátka do voleb do Evropského parlamentu Moderátor: Patricie Strouhalová	13:45:39-13:59:17	13:38
po 11. 5.	14:45	2.	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová	Host: Zuzana Roithová (KDU-ČSL), kandidátka do voleb do Evropského parlamentu (živý vstup – telemost) Moderátor: Přemysl Čech	14:46:28-14:59:15	12:47
po 11. 5.	15:45	3.	Věci veřejné	Host: Kateřina Klasnová (Věci veřejné), kandidátka do voleb do Evropského parlamentu Moderátor: Patricie Strouhalová	15:45:08-15:59:00	13:52
út 12. 5.	13:45	4.	Občanská demokratická strana	Host: Jan Zahradil (ODS), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Patricie Strouhalová	13:46:02-13:59:18	13:16
út 12. 5.	14:45	31.	Dělnická strana	Host: Tomáš Vandas (Dělnická strana), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Přemysl Čech	14:45:06-14:58:40	13:34
út 12. 5.	15:45	6.	Volte Pravý Blok...	Host: Petr Cibulka (Pravý blok), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Patricie Strouhalová	15:45:40-15:59:04	13:24
st 13. 5.	13:45	7.	Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa	Host: Miroslav Sládek (SPR-RSČ), kandidát do Evropského parlamentu (živý vstup – telemost) Moderátor: Patricie Strouhalová	13:45:01-13:59:13	14:12
st 13. 5.	14:45	8.	Česká strana národně socialistická	Host: Ivan Šterzl (ČSNS2005), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Přemysl Čech	14:46:02-14:58:42	12:40
st 13. 5.	15:45	1.	Libertas.cz	Host: Vlastimil Tlustý (Libertas), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Patricie Strouhalová	15:45:01-15:59:40	14:39
čt 14. 5.	13:45	10.	Strana svobodných demokratů	Host: Petr Plaček (SSD), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Patricie Strouhalová	14:46:00-14:58:13	12:13

čt 14. 5.	14:45	11.	Demokratická Strana Zelených	Host: Daniel Solis (DSZ), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Přemysl Čech	14:44:58-14:58:39	13:41
čt 14. 5.	15:45	12.	Česká strana národně sociální	Host: Zdeněk Joukl (ČSNS), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Patricie Strouhalová	15:45:36 ^{*)} - 15:59:57	14:21 ^{*)}
pá 15. 5.	13:45	13.	Národní strana	Host: Petra Edelmannová (Národní strana), kandidátka do Evropského parlamentu Moderátor: Patricie Strouhalová	13:45:40-13:58:05	12:25
pá 15. 5.	14:45	14.	SDŽ – Strana důstojného života	Host: Stanislav Jaš (SDŽ), kandidát do Evropského parlamentu (živý vstup – telemost) Moderátor: Přemysl Čech	14:45:59 ^{*)} - 14:59:06	13:07 ^{*)}
pá 15. 5.	15:45	15.	Humanistická strana	Host: Jan Tamáš (Humanistická strana), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Patricie Strouhalová	15:46:20-15:59:44	13:24
po 18. 5.	13:45	16.	Moravané	Host: Jiří Novotný (Moravané), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Daniel Takáč	13:45:31-13:58:15	12:44
po 18. 5.	14:45	5.	Suverenita	Host: Jana Bobošíková (Suverenita), kandidátka do Evropského parlamentu Moderátor: David Borek	14:45:06-15:00:04	14:58
po 18. 5.	15:45	18.	Liberálové.CZ	Host: Milan Hamerský (Liberálové.cz), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Daniel Takáč	15:45:19-15:58:47	13:28
út 19. 5.	13:45	32.	NEZÁVISLÍ	Host: Roman Škrabánek (Nezávislí), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Daniel Takáč	13:44:59-13:59:34	14:35
út 19. 5.	14:45	20.	Nejen hasiči a živnostníci s učiteli do Evropy – www.hnpd.cz , www.sdzp.cz	Host: Jan Szotkowski (Hasiči a živnostníci...), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: David Borek	14:45:32-15:00:19	14:47
út 19. 5.	15:45	21.	Komunistická strana Čech a Moravy	Host: Miloslav Ransdorf (KSČM), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Daniel Takáč	15:45:02-16:00:42	15:40
st 20. 5.	13:45	22.	„STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ – VAŠE ALTERNATIVA“	Host: Jaromír Štětina (Starostové a nezávislí), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Daniel Takáč	13:45:13-13:59:21	14:08

st 20. 5.	14:45	23.	Strana svobodných občanů	Host: Jiří Payne (Strana svobodných občanů), kandidát do Evropského parlamentu (živý vstup – telemost) Moderátor: David Borek	14:45:21-15:00:00	14:39
st 20. 5.	15:45	24.	SNK Evropští demokraté	Host: Lukáš Macek (SNK ED), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Daniel Takáč	15:45:12-15:59:26	14:14
čt 21. 5.	13:45	25.	Balbínova poetická strana	Host: Jiří Hrdina (Balbínova poetická strana), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Patricie Strouhalová	13:46:30-13:58:21	11:51
čt 21. 5.	14:45	26.	Strana zelených	Host: Jan Dusík (SZ), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Jiří Petrovič	14:45:50-14:58:15	12:25
čt 21. 5.	15:45	27.	Koruna Česká (monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska)	Host: Václav Srb (Koruna Česká), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Patricie Strouhalová	15:45:02-15:59:44	14:42
pá 22. 5.	13:45	28.	Lidé a Politika	Host: Karel Kučera (Lidé a politika), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Daniel Takáč	13:45:33-13:59:26	13:53
pá 22. 5.	14:45	29.	„Strana soukromníků České republiky“	Host: Bedřich Danda (Strana soukromníků), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: David Borek	14:45:21-14:59:14	13:53
pá 22. 5.	15:45	30.	Zelení	Host: Neela Winkelmannová (Zelení), kandidátka do Evropského parlamentu Moderátor: Daniel Takáč	15:45:05-15:59:48	14:43
po 25. 5.	13:45	19.	Strana demokracie a svobody	Host: Ota Štros (Strana demokracie a svobody), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Daniel Takáč	13:46:17-13:59:56	13:39
po 25. 5.	14:45	33.	Česká strana sociálně demokratická	Host: Jiří Havel (ČSSD), kandidát do Evropského do parlamentu Moderátor: Přemysl Čech	14:45:51-14:59:28	13:37
po 25. 5.	15:45	-	-	nevolební téma (prasečí chřipka) – cyklus byl zkrácen na 32 pokračování v důsledku odstoupení strany Spojení demokraté – Sdružení nezávislých (SD-SN) z voleb	-	-

^{*)} Bez úvodní znělky pořadu a obecného uvedení pořadu moderátorem v délce přibližně půl minuty – chyba při střihu denního záznamu, který již není k dispozici, která vyplynula ze záměny znělky pořadu se znělkou cyklu Kdo je kdo.

II.

ČT2 a ČT24 – diskuse v pořadu Události, komentáře

18. května–1. června 2009, některé všední dny – ve dnech souběžného vysílání pořadu Události, komentáře na programech ČT2 a ČT24, čas přibližně 22:45 hodin

délka přibližně 20 minut

cyklus 8 diskusí se 3–5 reprezentanty subjektů kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu

Jednou ze složek vysílání České televize k eurovolbám (5. a 6. června 2009) byl **cyklus živě vysílaných diskusí** v rámci pozdně večerního pořadu komentovaného zpravodajství Události, komentáře. V diskusích **postupně vystoupili zástupci všech kandidujících subjektů**, s výjimkou jednoho, který neprojevil zájem (podrobnosti viz dále). Diskutující byli v rámci jednoho pořadu většinou čtyři, ve dvou případech tři a v jednom případě pět. Informace na internetové stránce České televize (Zdroj: <http://www.ct24.cz/evropske-volby/>) cyklus diskusí charakterizuje takto: „V Událostech, komentářích vystoupí v diskusí vždy zástupci čtyř stran, v posledním díle pak pěti stran. **Složení hostů bude dáno čísly vylosovanými oficiálně pro jednotlivé subjekty pro letošní volby do Evropského parlamentu. Čtveřice, či v posledním případě pětice, budou tedy brány postupně podle pořadí čísel, která jim připadla. Tyto diskuse se odehrají v období 18. května až 1. června, ve dnech, kdy jsou Události, komentáře vysílány souběžně na programech ČT2 a ČT24.**“ Podle internetové upoutávky prvního pokračování diskusní série v rámci Událostí, komentářů v ní měli být postupně představeni jednotliví lídři kandidátek a jejich názory. **Záměr ČT**, aby se diskuse účastnili **4 hosté**, respektive **v poslední diskusí 5 hostů**, byl naplněn v míře možného, neboť jeden původně kandidující subjekt z voleb zcela odstoupil a jeden subjekt nevyužil možnosti vyslat svého zástupce do diskuse v pořadu Události, komentáře. **Dvakrát se tak diskuse účastnili jen tři hosté.** Diskuse se sníženým počtem hostů byly kratší než ostatní. Monitoring proběhl na základě vlastních záznamů Rady.

Ve vysílání byl po skončení diskuse v rámci pořadu Události, komentáře zařazen ještě osvětově zaměřený cyklus o Evropském parlamentu a volbách do něj. Šlo o redakčně připravené kratší příspěvky věcných informací bez prezentace kandidujících subjektů přímé či zprostředkované. I když tyto příspěvky v širším smyslu tematicky korespondovaly s tématem eurovoleb, nebyly předmětem monitoringu. Informativně uvádíme témata osvětových příspěvků o Evropském parlamentu: první byl věnován historii Evropského parlamentu, druhý jeho pravomocem, další struktuře a jazykům Evropského parlamentu, pak informacím o platech europoslanců, dále otázce dvou sídel Evropského parlamentu, potom způsobu, jak se volí do Evropského parlamentu v České republice a v dalších zemích Evropské unie, a konečně výrazným osobnostem Evropského parlamentu. Osvětová série byla kratší než cyklus diskusí – po poslední diskusí už nebyl informativní příspěvek zařazen. Diskuse spolu s osvětovým cyklem byly v rámci pořadu společně prezentovány pod mezititulkem „Speciál – Evropské volby“, což je možné chápat jako označení tématu či rubriky.

Následující tabulka podává přehled konkrétních vysílacích dnů a časů předvolebních diskusí v rámci pořadu Události, komentáře, ale je využita i k prezentaci některých dalších údajů:

den	vysílací čas diskuse	délka	počet hostů	sledovanost celého pořadu na ČT2 ¹⁾ (rating 15+, tisíce)
pondělí 18. 5. 2009	22:45:54-23:07:08	21:14	4	92
středa 20. 5. 2009	22:45:30-23:06:05	20:35	4	174
čtvrtek 21. 5. 2009	22:46:01-23:06:17	20:16	4	147
pátek 22. 5. 2009	22:40:00-23:00:17	20:17	4	100
pondělí 25. 5. 2009	22:50:34-23:05:19	14:45	3 (+ 1x prázdné křeslo)	123
čtvrtek 28. 5. 2009	22:48:13-23:07:47	19:34	4	147
pátek 29. 5. 2009	22:51:06-23:05:57	14:51	3	118
pondělí 1. 6. 2009	22:48:40-23:09:35	20:45	5	205

¹⁾ Pořad Události, komentáře byl paralelně vysílán také na programu ČT24, který je méně sledován. Diskuse tvořila jen zhruba druhou polovinu pořadu. Kromě toho je pořad po půlnoci na ČT24 retransmitován, což může poněkud zvýšit kumulovanou sledovanost jednotlivých vydání. Údaj o sledovanosti je tedy neúplný a pouze orientační. Zdroj: Česká televize, Volby 2009 do Evropského parlamentu, souhrnná zpráva o sledovanosti, <http://www.ceskatelevize.cz/>, zdroj údajů ATO – Mediaresearch.

Přehled účasti zástupců subjektů kandidujících v eurovolbách v předvolebních diskusích, které byly vysílány v rámci pořadu Události, komentáře, je zachycen **v tabulce za textem.**

Předvolební diskuse v rámci pořadu Události, komentáře nabídly všem kandidujícím subjektům v eurovolbách prostor pro přímou prezentaci v programu České televize formou účasti v diskusi sice v pozdějším večerním časovém pásmu, ovšem v rámci etablovaného pořadu komentovaného zpravodajství. Premiéra byla živě vysílána paralelně na programech ČT2 a ČT24. Protože šlo o součást pravidelného zpravodajského pořadu s automatickými reprízami, proběhlo ještě druhé odvysílání, a to po půlnočních zprávách na ČT24, tj. v 00:16 hodin.

Je jasné, že Česká televize hledala při nasazení předvolebních diskusí do vysílání nějaký neutrální klíč. Otázkou může být, nakolik se jí to v tomto případě podařilo. Diskuse v Událostech, komentářích startovaly téměř tři týdny před volbami v pondělí 18. května, když termín voleb byl stanoven na 5. a 6. června 2009, a končily na začátku volebního týdne v pondělí 1. června. Aby vysílání mohlo proběhnout na stejných programech a ve stejném počtu odvysílání, byly předvolební diskuse zařazeny do těch vydání pořadu Události, komentáře, která byla souběžně vysílána na programech ČT2 a ČT24, což vyloučilo v dotčených týdnech některé dny (19., 26. a 27. květen). Připomeňme, že pořad Události, komentáře není vysílán o víkend, nehledě na to, že souměřitelnost všedních a víkendových dnů by byla problematická – lze podotknout, že z hlediska chování televizních diváků se víkendový vliv ovšem do značné míry vztahuje také na páteční noc a pátky (22. a 29. květen) vyloučeny nebyly. Poměrně vysoký počet 33 kandidujících subjektů (až dodatečně snížený na 32) byl dalším faktorem, se kterým bylo nutné počítat.

Česká televize zvolila dosti **nepružný způsob pro výběr toho vydání pořadu, jehož součástí měla předvolební diskuse být**. Nepružnost se projevila v tom, že diskuse v běhu dnů „pomalu odsýpaly“, takže **na postupné odvysílání 8 diskusí nestačily ani dva kalendářní týdny**. Důsledkem bylo, že **první diskuse měla odstup 19 dnů a poslední jen 5 dnů před volbami**, což je relativně dosti výrazný rozdíl. Jako šťastnější se ve srovnání s tím jeví způsob nasazení jiného z předvolebních pořadů České televize do vysílání – interview v pořadu Studio ČT24 v období 11.–25. května 2009, která mohla být nasazena do vysílání třikrát v každý všední den (od 13:45, 14:45 a 15:45), takže celých 32 pořadů (každé živě vysílané interview mělo jednoho hosta) se podařilo odvysílat za stejně dlouhé období jako pouhých 8 diskusí v rámci Událostí, komentářů, přičemž odstup jednotlivých interview od voleb se podařilo udržet na lépe souměřitelné úrovni (odstup 26 až 12 dnů od voleb) a ani poslední interview se nepřiblížila neúnosně blízko k začátku voleb. Nebo jiný přírůstek – pokud by podobné schéma, jaké bylo použito u diskusí v Událostech, komentářích, bylo aplikováno například u vlastních spotů kandidujících subjektů vysílaných podle volebního zákona, jistě by se to stalo předmětem stížnosti na porušení volebního zákona. Diskuse s účastí reprezentantů kandidujících subjektů ve volbách jsou sice jiným formátem pořadu a platí pro ně jiná pravidla, nicméně se v nich přímo vyjadřují kandidující subjekty, a **je rozdíl slyšet takové vyjádření téměř tři týdny před volbami nebo prakticky ve vrcholu předvolební kampaně necelých pět dnů před začátkem voleb**. Na nepružnosti schématu zařazování předvolebních diskusí se podepsal „nedostatek“ souběžně vysílaných vydání pořadu Události, komentáře zároveň na programech ČT2 a ČT24 v inkriminovaných týdnech. V úterý 19. a 26. května dostal na programu ČT2 přednost jiný předvolební pořad České televize, pořad Otázky Václava Moravce Speciál, a ve středu 27. května měl přednost přímý přenos fotbalové Ligy mistrů Barcelona – Manchester United. V těchto dnech byl pořad Události, komentáře vysílán jen na programu ČT24, což je jinak málo obvyklé, a pro cyklus předvolebních diskusí se tak stal nepoužitelným. Česká televize se chytla do vlastní pasti – podmínky pro zařazení předvolební diskuse do vysílání byly zvoleny silně restriktivní (kritérium souběžného vysílání Událostí, komentářů na ČT2 a ČT24), a zároveň z vysílání vypadla některá vysílání Událostí, komentářů na programu ČT2, takže se období vysílání cyklu nevhodně protáhlo a jeho závěr výrazně přiblížil k volbám. I když údaje o sledovanosti cyklu předvolebních diskusí jsou při zpracování tohoto materiálu k dispozici v úplnosti jen za program ČT2 a nesignalizují jednoznačný trend vývoje sledovanosti vzhledem k blížícím se volbám, faktem je, že sledovanost Událostí, komentářů s první a s poslední diskusí se liší dvojnásobně (vysílání na ČT2). Slabou sledovanost měly také páteční Události, komentáře (22. a 29. května), což odpovídá obvyklému vývoji sledovanosti televize v pátek večer před víkendem, který bylo možné předvídat, a to vede k úvaze, zda bylo vhodné zvolit jako vysílací den pozdně večerních předvolebních diskusí v Událostech, komentářích pátky. Nejde však jen o sledovanost, ale také o různou citlivost diváků k volební tematice v době různě vzdálené od voleb. Pokud by bylo možné zpětně formulovat nějaké pomyslné doporučení provozovateli pro vysílání osmi předvolebních diskusí v pořadu Události, komentáře, jako racionální se jeví nasazení diskusí do vysílání o „půl týdne“ (od středy 13. května) či o celý týden dříve, aby jedna z diskusí nekolidovala s finále fotbalové Ligy mistrů a cyklus mohl skončit den před touto fotbalovou událostí, a vyloučení pátku jako vysílacího dne diskusí. Nejlepší by pak bylo, kdyby programové schéma umožnilo odvysílání osmi diskusí ve dvou kalendářních týdnech v pondělí až čtvrtek. Kolize předvolebních Otázek Václava Moravce Speciálu s cyklem předvolebních diskusí v Událostech, komentářích, nasvědčuje improvizaci či prostě určité neprofesionalitě při přípravě schématu předvolebních pořadů v programech České televize. Je možné poznamenat, že na podzim 2008 startovaly podobné předvolební Speciály Otázek Václava Moravce již ve 21:00 hodin – ne až ve 21:30 hodin jako tentokrát – a vešly se celé před Události, komentáře (pravidelný začátek od 22:30 hodin), které mohly být na ČT2 odvysílány. Je ovšem pravda, že živé vysílání je obtížné udržet zcela přesně v předem

předpokládaném časovém rozmezí, aby nebyl ovlivněn začátek následujícího pořadu, a je také pravda, že operační prostor České televize je zatím ještě zúžen omezenou použitelností programu ČT24 pro nižší pokrytí území a obyvatelstva jeho signálem. V budoucnu nemusí být problém odsunout předvolební vysílání podstatně více na ČT24.

Pokud jde o pořadí a vůbec systém zvaní hostů do diskuse, postupovala Česká televize vcelku logicky podle vylosovaných čísel volebních kandidátek subjektů účastnících se voleb, což je objektivní a neutrální klíč. Celkový počet hostů, se kterým bylo nutné počítat, byl 33, což neumožňovalo vytvořit zcela stejné početné skupiny s rozumným počtem účastníků. Naplánování sedmi diskusí se čtyřmi hosty a jedné s pěti hosty bylo tudíž adekvátní. Poté, co jeden subjekt z voleb odstoupil, se teoreticky otevřela možnost k vyrovnání počtu účastníků všech diskusí na čtyři. Úmysl vešel ve veřejnou známost 13. května 2009 (viz ČTK a různá média), tedy ještě před startem cyklu diskusí. Pružné přizpůsobení tomuto vývoji nicméně nenastalo a plánovaný počet hostů poslední diskuse – pět – zůstal zachován, což mohlo souviset i s tím, že kandidující subjekty mohly považovat za výhodné, aby se jejich zástupce prezentoval v Událostech, komentářích nejkratší možnou dobu před volbami, a mohly nemít zájem o přestěhování svého reprezentanta z poslední do dřívější diskuse. Podmínky pro účast v diskusích mohly být ovšem dopředu nastavené tak, aby se při odstoupení některého subjektu z voleb zařazení ostatních v diskusích posouvalo automaticky. K nějakému posouvání hostů oproti předem proklamovanému, které mělo být podle vylosovaných čísel kandidujících subjektů, muselo ovšem dojít, protože z voleb odstoupila koalice s vylosovaným číslem 17 (Spojení demokraté – Sdružení nezávislých) a o účast v diskusi neprojevila zájem koalice s číslem 20 (Nejen hasiči a živnostníci s učiteli do Evropy – www.hnpd.cz, www.sdzp.cz), které by za normálních okolností obě měly být zastoupeny v páté diskusi v pondělí 25. května, kde by pak zůstali jen dva hosté. Třetím hostem však byla strana s číslem 21 (KSČM), která se patrně posunula o jednu diskusi dopředu, stejně jako strana s nejvyšším vylosovaným číslem v následující diskusi. Tato šestá diskuse ve čtvrtek 28. května nezůstala se třemi hosty, jak by to odpovídalo posunu strany s číslem 21 v cyklu diskusí dopředu, a sestavu hostů doplnil zástupce strany s číslem 25 (Balbínova poetická strana) na čtveřici. Jak již bylo řečeno, po odpadnutí jednoho původně kandidujícího subjektu a poté, co další kandidující subjekt nevyužil možnosti vyslat svého zástupce do diskuse, počet hostů dvou diskusí se snížil na tři. S tím se pak Česká televize správně vyrovnala úměrným zkrácením vysílacího času dané diskuse. V cyklu předvolebních diskusí v rámci pořadu Události, komentáře byl tedy v zásadě dodržen princip účasti hostů podle vylosovaného pořadí volebních kandidátek, pouze vypadnutí dvou koalic ovlivnilo původní rozložení hostů do jednotlivých diskusí.

Je možné poznamenat, že takto přesně jako v Událostech, komentářích nebylo pořadí podle vylosovaných čísel volebních kandidátek dodrženo v cyklu interview s reprezentanty kandidujících subjektů v pořadu Studio ČT24, nicméně posunů tam bylo jen málo. Tyto dva pořady nabídly před volbami prostor pro přímá vystoupení reprezentantů stran, koalic a hnutí kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu v pořadu podobného žánru. Není jasné, proč Česká televize zvolila u dvou pořadů stejný klíč ke zvaní hostů podle vylosovaného pořadí od jedničky do třiatřicítky, a ne třeba v jednom od začátku a v druhém od konce vylosovaného pořadí – o uplatnění varianty v tom kterém pořadu mohl například rozhodnout los. **Pokud bychom přijali hypotézu, že odstup od voleb je podstatnou kvalitou přímého vystoupení reprezentanta kandidujícího subjektu na obrazovce a že je tedy rozdíl, jestli vystoupí například jeden týden či tři týdny před volbami, mohlo by být uplatnění stejného klíče pro stanovení pořadí vystupování reprezentantů kandidujících subjektů ve dvou pořadech podobného žánru – v cyklu interview a v cyklu diskusí – vnímáno jako nevhodné.** Nabízí se zde srovnání s pečlivě vykalkulovanými sadami vysílacích časů pro volební spoty vysílané podle volebního zákona, aby žádná sada nebyla výhodnější či méně výhodná než ostatní, přičemž o přidělení konkrétní sady vysílacích okének kandidujícím subjektům rozhoduje los. Srovnání vychází v neprospěch dvojice žánrově podobných pořadů České televize s přímými vystoupeními zástupců stran, koalic a hnutí kandidujících v eurovolbách (tj. interview ve Studiu ČT24 a diskusí v pořadu Události, komentáře), kde **jednostranně uplatněný stejný klíč ke zvaní hostů v obou žánrově podobných pořadech mohl relativně poškodit subjekty s nižšími vylosovanými čísly volebních kandidátek a zvýhodnit ty s vyššími čísly.** To, že Česká televize uplatňuje při vysílání volebních spotů podle volebního zákona propracovaný systém eliminující výhodnost či nevýhodnost sad vysílacích okének z hlediska dnů v rámci období vysílání spotů (kromě hlediska vysílacího času během dne), svědčí o tom, že sám provozovatel považuje velikost odstupu vystoupení od voleb za významnou okolnost. Vysílací schéma předvolebních interview (ve Studiu ČT24) a předvolebních diskusí (v Událostech, komentářích) stejný přístup reflektovalo méně, než to bylo možné.

Formát diskusí byl do značné míry stabilní. Jak již bylo řečeno, šlo o živě vysílanou diskusi jednoho moderátora s třemi až pěti hosty. V moderování celkem osmi diskusí se střídali redaktori Daniela Drtinová (3x), Martin Veselovský (1x) a Jakub Železný (4x), tedy právě sloužící moderátoři Událostí, komentářů. Po úvodní znělce moderátor krátce uvedl diskusi, představil hosty a položil jim první otázku. Situace v pořadu si samozřejmě objektivně žádala výraznější roli moderátora než například v cyklu interview jeden na jednoho v pořadu Studio ČT24, neboť zde kromě sledování tematické struktury a uplynulého času musel dohlížet

také na pořadí a proporcionalitu vystupování hostů. S touto svou rolí se moderátoři vyrovnali vesměs úspěšně. Strukturu pořadu určoval moderátor. Diskuse tedy vycházela z jeho otázek, moderátor udílel či odebíral slovo a určoval pořadí vystoupení hostů. Při diskusi hosté v zásadě hovořili s moderátorem a neobraceli se na sebe navzájem. Hosté byli představováni v zásadě podle vylosovaného pořadí volebních kandidátek (až na výjimky, kdy bylo přihlédnuto k věku či pohlaví hosta) a v tomto pořadí odpovídali na první otázku. Další pořadí moderátoři měnili tak, aby v každém kolečku odpovědí nebylo pořadí hostů stále stejné. Moderátoři důsledně dbali na to, aby se v každém kolečku odpovědí dostalo na všechny hosty a aby měli přiměřený prostor k vyjádření. Čas vystoupení jednotlivých hostů nebyl měřen a jistě nebyl zcela stejný, ale disproporce byly v běžných mezích a nepřesáhly hranici únosnosti. Případné zasahování moderátorů do jednotlivých promluv hostů bylo motivováno ohledem na přiměřenou délku vystoupení nebo vedením hosta k odpovědi na položenou otázku. Nedošlo k případu, kdy by moderátor svou roli v diskusi nezvládl, nebo k takovému případu nedisciplinovanosti hosta, který by vedl k nemístnému ovlivnění proporcionality vystupování hostů. Základní skupinu otázek, které moderátoři kladli všem hostům, tvořily otázky na pozici Česka v Evropské unii, na reálnou sílu českých zástupců ovlivnit rozhodování Evropského parlamentu, na české předsednictví, na dosavadní práci českých europoslanců, na názor na další směřování Unie, na Lisabonskou smlouvu apod. Tento okruh otázek tvořil z obsahového hlediska stabilně základ diskuse. Na začátku měl host prostor pro základní představení své strany, koalice či hnutí a jejího programu v eurovolbách. Podle vývoje diskuse nebo s přihlédnutím k tomu, jakou volební kandidátku host reprezentuje apod., kladli moderátoři případné doplňující otázky. I když role moderátora byla aktivní, vyjádření hostů tvořila základ diskuse. Vystupování moderátorů bylo profesionální a odpovídalo standardním zvyklostem živě vysílaných televizních diskusí. Hosté byli v průběhu svých vystoupení opakovaně představováni také titulky, ne sice zcela jednotně v průběhu cyklu, ale vždy s uvedením jména a příslušnosti k volební kandidátce, tedy podstatných informací. V průběhu pořadu se v titulku opakovaně objevovala otázka položená divákům: „*Půjdete k evropským volbám?*“, s doplněním: „*Hlasujte na www.udalostikomentare.cz*“. V průběhu diskusí nebyla tato divácká anketa nijak vyhodnocována.

Jak již bylo předesláno, v páté debatě cyklu v pondělí 25. května 2009 došlo k případu, kdy jeden z pozvaných hostů nepřišel a jeho koalice ani nevyužila možnosti vyslat jiného reprezentanta. Moderátor Jakub Železný informoval diváky při úvodním představování hostů diskuse takto (čas 00:35-00:55): „*Hostem dnešní debaty, jejíž účastníci jsou tak jako v jiných případech zvaní podle čísel, s nimiž jejich strany do voleb jdou, měl být i Jan Szołkowski, reprezentující politický subjekt Nejen hasiči a živnostníci s učiteli do Evropy. Pan Szołkowski nevyužil možnosti přijít do studia České televize a jeho strana odmítla nominovat i dalšího zástupce a využít možnosti prezentace svých názorů.*“ Slova moderátora doprovázel záběr na prázdnou židli připravenou pro hosta. Je možné konstatovat, že se situací, kdy pozvaný účastník diskuse nepřišel, se provozovatel vyrovnal zcela standardně, tj. věcnou a neutrální informací moderátora a nezbytným záběrem na „prázdné křeslo“, či v tomto případě na prázdnou židli. Jiné anomální prvky se v obsahu cyklu diskusí neobjevily.

Formát diskusí, použitý styl moderování a tematická struktura otázek se jeví jako logické a přiměřené pro cyklus předvolebních diskusí s reprezentanty kandidujících subjektů v eurovolbách. Pokud jde o obsah jednotlivých diskusí v Událostech, komentářích, není mu možné vytknout nic, co by mohlo být považováno za porušení zákona.

Celkově je možné konstatovat, že monitoring cyklu osmi diskusí se zástupci stran, koalic a hnutí kandidujících v eurovolbách v rámci pořadu Události, komentáře, vysílaném souběžně na programech ČT2 a ČT24, přinesl poznatky dvojího druhu.

Pokud jde o obsah jednotlivých diskusí jako takových, nebyly zjištěny žádné poznatky, které by mohly být důvodem k doporučení zahájit správní pro porušení povinností provozovatele vysílání.

Pokud jde o poznatky z širšího hlediska, jeví se období vysílání osmi diskusí 18. května–1. června 2009 jako nevhodně zvolené vzhledem k termínu voleb 5.–6. června 2009, protože velikost odstupe od voleb první a poslední diskuse se výrazně liší a blízkost voleb je obecně považována za pozitivní rys při posuzování účinnosti vystoupení na televizní obrazovce. K tomuto poznatku se dále váže zjištění, že v cyklu diskusí byl zvolen stejný klíč pro zvaní hostů podle vylosovaných čísel volebních kandidátek, jaký byl uplatněn také v cyklu interview se stejným okruhem hostů v pořadu Studio ČT24, takže v obou případech došlo k tomu, že zástupci volebních kandidátek s nižším vylosovaným číslem byli pozváni k vystoupení na začátku cyklu a zástupci kandidátek s vyšším vylosovaným číslem na konci cyklu. Mohly tak být poněkud poškozeny strany, koalice a hnutí s nižším vylosovaným číslem volební kandidátky, jejichž zástupci vystupovali ve větším odstupe před volbami. Jako citelnější se tento problém jeví ve vztahu právě k cyklu diskusí v pořadu Události, komentáře, jehož období vysílání, a zejména závěr vysílání byl blíže k volbám, než u interview v pořadu Studio ČT24 (období vysílání 11.–25. května 2009 na programu ČT24). Jako nevhodné se

jeví také to, že dvě z osmidílného cyklu diskusí byly vysílány v rámci pátečního vydání pozdně večerního pořadu Události, komentáře (tj. v čase přibližně od 22:45 hodin), když je obecně známo, že úroveň sledovanosti v pátek večer před víkendem oproti jiným všedním dnům klesá, a bylo tak možné předvídat, že sledovanost pátečních diskusí bude nezanedbatelně nižší. Tuto výhradu podporují dostupné údaje o sledovanosti celého pořadu Události, komentáře (nejen diskuse v jeho druhé polovině) na programu ČT2 (tj. bez diváků, kteří stejný pořad sledovali na programu ČT24). Částečně poškozeny tak mohly být strany, koalice a hnutí, jejich zástupci vystupovali v pátečních diskusích.

Existují tedy některé poznatky nasvědčující tomu, že vyváženost vysílání cyklu předvolebních diskusí v pořadu Události, komentáře jako celku měla některé vady. Je otázkou, jestli zjištění jsou natolik závažná, aby to mohlo být považováno za porušení zásad objektivit a vyváženosti ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech ve smyslu zákona. Oddělení televize doporučuje nezahajovat správní řízení.

Tabulka: Cyklus předvolebních diskusí v rámci pořadu Události, komentáře

den	názvy kandidujících subjektů a jejich vylosovaná čísla	hosté ^{*)} a moderátor	reálný vysílací čas	délka diskuse (min.)
pondělí 18. 5. 2009	(1) Libertas.cz (2) Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (3) Věci veřejné (4) Občanská demokratická strana	Vlastimil Tlustý (Libertas), kandidát do Evropského parlamentu Zuzana Roithová (KDU-ČSL), kandidátka do Evropského parlamentu Kateřina Klasnová (Věci veřejné), kandidátka do Evropského parlamentu Jan Zahradil (ODS), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Daniela Drtinová	22:45:54-23:07:08	21:14
středa 20. 5. 2009	(5) Suverenita (6) Volte Pravý Blok... (7) Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa (8) Česká strana národně socialistická	Jana Bobošíková (Suverenita), kandidátka do Evropského parlamentu Petr Cibulka (Pravý blok), kandidát do Evropského parlamentu Miroslav Sládek (SPR-RSČ), kandidát do Evropského parlamentu Ivan Šterzl (ČSNS), kandidát do Evropského parlamentu Moderátor: Martin Veselovský	22:45:30-23:06:05	20:35
čtvrtek 21. 5. 2009	(9) Evropská demokratická strana (10) Strana svobodných demokratů (11) Demokratická Strana Zelených (12) Česká strana národně sociální	Jana Hybášková, Evropská demokratická strana Petr Plaček, Strana svobodných demokratů Jiří Šteg, Demokratická strana zelených Zdeněk Joukl, Česká strana národně sociální Moderátor: Jakub Železný	22:46:01-23:06:17	20:16
pátek 22. 5. 2009	(13) Národní strana (14) SDŽ – Strana důstojného života (15) Humanistická strana (16) Moravané	Petra Edelmannová, Národní strana Stanislav Jaš, Strana důstojného života Jan Tamáš, Humanistická strana Jiří Novotný, Moravané Moderátor: Jakub Železný	22:40:00-23:00:17	20:17
pondělí 25. 5. 2009	(18) Liberálové.CZ (19) Strana demokracie a svobody (21) Komunistická strana Čech a Moravy	Milan Hamerský, Liberálové.cz Ota Štros, Strana demokracie a svobody 1x prázdné křeslo – strana nevyslala hosta do diskuse Miloslav Ransdorf, Komunistická strana Čech a Moravy Moderátor: Jakub Železný	22:50:34-23:05:19	14:45
čtvrtek 28. 5. 2009	(22) „STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ – VAŠE ALTERNATIVA“ (23) Strana svobodných občanů (24) SNK Evropští demokraté (25) Balbínova poetická strana	Soňa Paukrťová, Starostové a nezávislí – Vaše alternativa Jiří Payne, Strana svobodných občanů Lukáš Macek, SNK ED Jiří Hrdina, Balbínova poetická strana Moderátor: Daniela Drtinová	22:48:13-23:07:47	19:34

pátek 29. 5. 2009	(26) Strana zelených (27) Koruna Česká (monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska) (28) Lidé a Politika	Jan Dusík, SZ Václav Srb, Koruna Česká Karel Kučera, Lidé a politika Moderátor: Daniela Drtinová	22:51:06-23:05:57	14:51
pondělí 1. 6. 2009	(29) „Strana soukromníků České republiky“ (30) Zelení (31) Dělnická strana (32) NEZÁVISLÍ (33) Česká strana sociálně demokratická	Jiří Pekárek, Strana soukromníků ČR Neela Winkelmannová, hnutí Zelení Tomáš Vandas, Dělnická strana Roman Škrabánek, politické hnutí Nezávislí Jiří Havel, ČSSD Moderátor: Jakub Železný	22:48:40-23:09:35	20:45

^{*)} Identifikace hostů v tabulce je podle titulku v samotném pořadu – ne zcela jednotný styl identifikace hostů odpovídá situaci ve vysílání.

^{**)} Strana Spojení demokraté – Sdružení nezávislých s vylosovaným č. 17 odstoupila z voleb a diskuse se neúčastnila, což bylo známo předem. Strana č. 20 Nejen hasiči a živnostníci s učiteli do Evropy – www.hnpd.cz, www.sdzp.cz se voleb sice účastnila, ale z vlastního rozhodnutí nevyšlala svého reprezentanta do diskuse.

III.

ČT24 – cyklus diskusí Evropské volby a mimosněmovní politické strany v pořadu Politické spektrum

sobota 2., 9., 16., 23. a 30. května 2009 ve 20:33 na programu ČT24

délka přibližně 26 minut

cyklus diskusí se 3–5 reprezentanty mimoparlamentních stran před volbami do Evropského parlamentu

---

Mezi pořady České televize, které v předvolebním období poskytly prostor k vyjádřením reprezentantům kandidujících stran, koalic a hnutí, patřil také týdeník Politické spektrum. Přesto není zřejmě zcela přesné označit sérii předvolebních diskusí v pořadu Politické spektrum za speciální předvolební cyklus, a to hlavně proto, že takové sérii vydání Politického spektra chyběly zřetelnější kontury, které by ji jednoznačně odlišily od normálních, nikoliv speciálně předvolebních vydání pořadu, a proto, že ucelený předvolební cyklus by musel mít poněkud časově sevřenější tvar a vykazovat výraznější snahu o systematickost, pokud jde o zvaní a prezentaci zástupců kandidujících subjektů do diskusí v předvolebním období, než jak to bylo realizováno v pěti vydáních pořadu bezprostředně předcházejících volbám do Evropského parlamentu 5. a 6. června 2009.

Politické spektrum je cyklický publicistický pořad, jehož premiéry jsou vysílány s týdenní periodou v sobotu ve 20:33 hodin na programu ČT24. Délka pořadu je přibližně 26 minut. Vysílací čas i délka jsou velmi stabilní, protože pořad je v programu rámován dalšími cyklickými pořady s pevnými vysílacími časy. Nejde přímo o živě vysílaný pořad, ale vysílán je patrně bez nějakého sestřihání brzy po natočení. Podle charakteristiky na internetové stránce České televize (<http://www.ceskatelevize.cz/>) jde o pravidelný **magazín o životě a fungování malých politických stran a hnutí**, který dává jejich zástupcům prostor k prezentaci názorů a k diskusi. Reálná podoba pořadu této charakteristice v zásadě odpovídá. Je možné doplnit, že obvyklá podoba pořadu je taková, že jeden moderátor řídí diskusi s účastí několika zástupců různých menších stran. Kromě nich bývají hosty pořadu někdy také odborníci, např. politologové atd. Z dlouhodobého hlediska se téma jednotlivých vydání mění podle okolností, ale každé vydání má předem stanovené téma či témata. Kromě premiéry má pořad ještě dvě nebo tři reprízy na programu ČT24 v méně významných vysílacích časech (relativně nejkvalitnější z nich je v neděli v 8:05 hodin) a jednu reprízu na programu ČT1 v úterý v 0:15 hodin (noc z pondělí na úterý). Cyklus je vysílán od podzimu roku 2006.

V jednotlivých vydáních pořadu Politické spektrum se téma přípravy mimoparlamentních stran na volby do Evropského parlamentu začalo objevovat přinejmenším od března 2009, nejprve s přestávkami, od začátku května pak pravidelně. Není jasné, dokdy šlo o běžná vydání pořadu Politické spektrum s prezentací mimoparlamentních stran a odkdy by bylo možné tyto pořady považovat za nějaký speciální předvolební cyklus – zpočátku měli prostor i zástupci některých stran, které posléze do Evropského parlamentu nekandidovaly, a vydání se vztahem k blížícím se volbám střídala vydání s jiným tématem. **V květnu** už byla všechna vydání pořadu Politické spektrum v notickách označována jako předvolební diskuse a prostor k prezentaci měly pouze ty **mimoparlamentní strany, které kandidovaly v eurovolbách**. Při určování záběru monitoringu předvolebních pořadů bylo zvoleno měsíční období před volbami, takže do oblasti zájmu analýzy by se dostala čtyři vydání pořadu Politické spektrum s předvolebními diskusemi zástupců mimoparlamentních stran, které měly premiéry v sobotu 9., 16., 23. a 30. května 2009. Z hlediska alespoň relativní ucelenosti pohledu se v případě pořadu Politické spektrum ukázalo vhodné rozšířit pohled ještě o vydání s premiérou 2. května 2009 (téma posledního dubnového vydání nebylo předvolební, takže souvislost série předvolebních diskusí byla přerušena). Monitoring proběhl na základě vlastních záznamů Rady (konkrétně na základě záznamu reprízy prvního z pořadů na ČT1 a premiér ostatních čtyř vydání z programu ČT24).

Přibližme si obsah květnových předvolebních vydání pořadu Politické spektrum nejprve dvěma tabulkami:

Tabulka 1:

Předvolební diskuse zástupců mimoparlamentních stran v pořadu Politické spektrum (květen 2009)

den	příslušnost hostů k volební kandidátce a vylosovaná čísla příslušného kandidujícího subjektu	hosté ^{*)} a moderátor
2. 5. 2009	(15) Humanistická strana (14) SDŽ – Strana důstojného života (25) Balbínova poetická strana (32) NEZÁVISLÍ	Jan Tamáš, předseda, Humanistická strana Stanislav Jaš, Strana důstojného života Jiří Hrdina, geniální guvernér, Balbínova poetická strana Roman Škrabánek, Nezávislí Moderátor: Vladimír Kučera
9. 5. 2009	(3) Věci veřejné (12) Česká strana národně sociální (18) Liberálové.CZ (31) Dělnická strana	Kateřina Klasnová, místopředsedkyně, Věci veřejné Tomáš Vandas, předseda, Dělnická strana Linh Nguyen, Liberálové.cz Zdeněk Joukl, ČSNS Moderátor: Veronika Paroulková
16. 5. 2009	(1) Libertas.cz (6) Volte Pravý Blok... (11) Demokratická Strana Zelených	Jan Schwippel, Libertas.cz Petr Cibulka , předseda, Volte Pravý Blok – www.cibulka.net Daniel Solis, Demokratická Strana Zelených Moderátor: Veronika Paroulková
23. 5. 2009	(29) „Strana soukromníků České republiky“ (20) Nejen hasiči a živnostníci s učiteli do Evropy – www.hnpd.cz, www.sdzp.cz (10) Strana svobodných demokratů (30) Zelení	Jiří Pekárek, Strana soukromníků Karla Stiborková, Nejen hasiči a živnostníci s učiteli do Evropy Petr Plaček, Strana svobodných demokratů Neela Winkelmannová, Hnutí Zelení Moderátor: Veronika Paroulková
30. 5. 2009	(9) Evropská demokratická strana (7) Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa (28) Lidé a Politika (19) Strana demokracie a svobody	Jana Hybášková, předsedkyně, Evropská demokratická strana Miroslav Sládek, předseda, SPR-RSČ Karel Kučera, 1. místopředseda, Lidé a Politika Ota Štros, Strana demokracie a svobody Moderátor: Vladimír Kučera

^{*)} Identifikace hostů v tabulce je podle titulku v samotném pořadu – styl identifikace hostů odpovídá situaci ve vysílání.

Tabulka 2:

Mimoparlamentní strany ve volbách do europarlamentu a v pořadu Politické spektrum (květen 2009)

Kandidující strany, koalice a hnutí v eurovolbách s vylosovanými čísly kandidátek	Subjekty, které se v květnu 2009 prezentovaly v pořadu Politické spektrum
(1) Libertas.cz	ANO
(2) Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová	NE (parlamentní strana)
(3) Věci veřejné	ANO
(4) Občanská demokratická strana	NE (parlamentní strana)
(5) Suverenita	NE
(6) Volte Pravý Blok...	ANO
(7) Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa	ANO
(8) Česká strana národně socialistická	NE
(9) Evropská demokratická strana	ANO
(10) Strana svobodných demokratů	ANO
(11) Demokratická Strana Zelených	ANO
(12) Česká strana národně sociální	ANO
(13) Národní strana	NE
(14) SDŽ – Strana důstojného života	ANO
(15) Humanistická strana	ANO
(16) Moravané	NE
(17) Spojení demokraté – Sdružení nezávislých (odstoupili z voleb)	NE (odstoupili z voleb)
(18) Liberálové.CZ	ANO
(19) Strana demokracie a svobody	ANO
(20) Nejen hasiči a živnostníci s učiteli do Evropy – www.hnpd.cz, www.sdzp.cz	ANO
(21) Komunistická strana Čech a Moravy	NE (parlamentní strana)
(22) „STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ – VAŠE ALTERNATIVA“	NE
(23) Strana svobodných občanů	NE
(24) SNK Evropští demokraté	NE
(25) Balbínova poetická strana	ANO
(26) Strana zelených	NE (parlamentní strana)
(27) Koruna Česká (monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska)	NE
(28) Lidé a Politika	ANO
(29) „Strana soukromníků České republiky“	ANO
(30) Zelení	ANO
(31) Dělnická strana	ANO
(32) NEZÁVISLÍ	ANO
(33) Česká strana sociálně demokratická	NE (parlamentní strana)

Z údajů o květnových vydáních pořadu Politické spektrum v tabulkách vyplývá, že pořad se snažil soustavně dávat prostor k vyjádření čtyřem či v jednom případě třem reprezentantům mimoparlamentních stran kandidujících v eurovolbách, ovšem periodicita, délka a limit počtu hostů pro jeden pořad nedovolily, aby se dostalo na celý okruh takto definovaných politických subjektů. V květnu vystoupilo v cyklu Politické spektrum celkem 19 zástupců kandidujících mimoparlamentních stran, což je jistě pozitivum, ale prostor nemělo dalších 8 stran (nepočítaje jednu stranu, která z voleb odstoupila). Reprezentanty některých chybějících stran bychom našli ve dřívějších vydáních pořadu. Např. 18. dubna 2009 v pořadu diskutovali Josef Brož ze Strany pro otevřenou společnost, místopředseda Strany demokratického socialismu Jiří Hudeček a místopředseda Strany svobodných občanů Jiří Payne – jedině on reprezentoval stranu kandidující v eurovolbách (č. 23). Dva týdny předtím 4. dubna 2009 zase v pořadu diskutovali předseda hnutí Starostové a nezávislí (ve volbách č. 22) Petr Gazdík, první místopředseda České strany národně socialistické 2005 (č. 8) Karel Janko a předseda Zemského sněmu Moravanů (č. 16) Jiří Novotný, atd. Hledáním v minulosti bychom se možná v pořadu Politické spektrum dopátrali zástupců všech mimoparlamentních stran posléze kandidujících v eurovolbách, ale je otázka, jestli to má smysl, protože

srovnávat vystoupení např. necelý týden před volbami 30. května 2009 a třeba tři měsíce před volbami prostě nelze. Proč některé neparlamentní kandidující subjekty v cyklu v dohledné době před volbami vystoupily a některé nikoliv, z obsahu pořadu nevyplývá. Nelze vyloučit, že některé subjekty neměly o vystoupení zájem. Povinností provozovatele, pokud se chtěl v předvolebním období řídit principy vyváženosti, jistě bylo pozvat všechny, což bylo reálné, neboť šlo o podmnožinu celkem 33 původně kandidujících subjektů včetně parlamentních stran. Jestliže by ucelená série předvolebních vydání Politického spektra byla koncipována včas a s vhodným formátem, mohl být jistě nabídnut prostor všem. Pokud se po pozvání k vystoupení politický subjekt rozhodne nabídku nevyužít, existuje nepsaná, avšak obecně respektovaná zásada prezentovat v pořadu „prázdné křeslo“, neboli informovat diváky či posluchače o tom, že nabídka k vystoupení nebyla využita. Tuto zásadu ctí i Česká televize, neboť takto sama postupovala v případě jedné z předvolebních diskusí v rámci pořadu Události, komentáře.

Je samozřejmě obtížné dělat nějaké radikální závěry ze systému prezentace neparlamentních stran kandidujících v eurovolbách v pořadu Politické spektrum v několikátýdenním období před volbami, když jsou ve hře takové faktory, jako je širší programový kontext tří programů České televize (ČT1, ČT2 a ČT24), či nízká reálná sledovanost pořadů z cyklu Politické spektrum, které jsou uváděny na programu s nižším pokrytím území a obyvatelstva, v časech, kdy pořadu buď konkurují hlavní večerní pořady divácky úspěšnějších programů (čas premiéry Politického spektra) nebo které jsou okrajového charakteru (časy repríz). Okruh diváků jednotlivých vydání patrně dosahuje nejvýše řádu desetitisíců, a nelze vyloučit, že to může být i méně, i pokud bychom sečetli diváky všech odvysílání jednoho vydání pořadu. Přesné údaje nejsou veřejně dostupné a musel by je poskytnout provozovatel. S těmito výhradami je možné konstatovat, že **system prezentace neparlamentních stran kandidujících v eurovolbách v pořadu Politické spektrum v několikátýdenním období před volbami nebyl z hlediska vyváženosti dokonalý, protože nenabídl prostor všem kandidujícím stranám**, a klíč ke zvaní hostů zůstal nejasný. Opět, jako u některých dalších předvolebních cyklů v programech České televize, se tu nabízí srovnání s lékárnicky přesným vážením vysílacích časů spotů politických stran, koalic a hnutí vysílaných Českou televizí podle volebního zákona, jejichž sady jsou touž Českou televizí připraveny tak, aby žádná sada spotů jedné strany v televizní volební kampani nebyla výhodnější či méně výhodná než ty ostatní. Zásady vztahující se na spoty televizní volební kampaně samozřejmě není možné přímo vztahovat na program, za nějž nese odpovědnost sám provozovatel vysílání, ale pokud je vyváženost neurčitým pojmem bez závazné definice, jehož specifický obsah je nutné v různých situacích vždy znovu hledat, mimo jiné například v předvolebním období, nabízí se jako jedna z inspirací etalon vyváženosti, jak je stanoven volebním zákonem pro spoty kandidujících subjektů. Není jasné, proč Česká televize tak málo uplatnila ve vydáních pořadu Politické spektrum tak elementární součást principu vyváženosti v předvolebním období, jako je zásada nabídnout prostor všem subjektům srovnatelné kategorie, v daném případě všem mimoparlamentním stranám, koalicím či hnutím kandidujícím v eurovolbách. Jak již bylo řečeno, současný formát a periodicitu pořadu Politické spektrum v podstatě ani neumožňovaly odvysílat pečlivěji vyváženou sérii předvolebních diskusí reprezentantů kandidujících mimoparlamentních stran, koalic a hnutí v časově sevřenějším období. Jde o nedokonalost systémovou, nikoliv o chybu v obsahu pořadů, jaký byl. Byl opravdu v programu či programech České televize tak malý prostor, že nebylo možné v předvolebním období ovysílat konzistentní cyklus diskusí se zástupci všech mimoparlamentních politických stran, koalic a hnutí kandidujících v eurovolbách, nebo provozovatel prostě nevěnoval prezentaci mimoparlamentních stran kandidujících v eurovolbách náležitou pozornost? Pokud bychom získané poznatky více zobecnili a vzali v úvahu některé další okolnosti, jako je roztažení předvolebních vystoupení v Politickém spektru do dlouhého období s malým ohledem na blízkost či vzdálenost voleb apod., můžeme je chápat jako možný příznak málo systémového přístupu České televize k prezentaci neparlamentních politických subjektů vůbec a toho, že prostor ve vysílání České televize pro ně je příliš malý, což byl názor, který se v průběhu diskusí u jejich zástupců vyskytl. Důsledkem může být oslabená vyváženost v programu České televize.

Pořadí a vůbec systém zvaní hostů do diskuse byl v rámci posuzovaných pěti květnových vydání pořadu Politické spektrum poněkud nejasný. Česká televize inzerovala pořady jako předvolební diskuse zástupců mimoparlamentních stran kandidujících v eurovolbách. Na rozdíl od některých jiných pořadů (např. Studio ČT24 či cyklus diskusí v Událostech, komentářích) nebyl zvolen klíč zvaní hostů podle vylosovaných oficiálních čísel stran v nedcházejících volbách. Není samozřejmě možné považovat za nějakou chybu, že reprezentanti daného okruhu politických subjektů byli zvaní v nahodilém pořadí. V souvislém sledu pěti vydání Politického spektra se vystřídal zástupci 19 politických subjektů, z nichž se žádný neopakoval. Jak dokládá tabulka č. 2, osm subjektů, které splňovaly stejná kritéria, se ovšem neprezentovalo.

Formát diskusí byl do v podstatě stabilní, i když jejich průběh byl poněkud volnější, než jak tomu bylo např. v uceleném cyklu předvolebních diskusí v rámci pořadu Události, komentáře (viz jeho rozbor). Diskuse byla předtáčena. V pořadu hovořil jeden moderátor se čtyřmi, v jednom případě se třemi hosty. V moderování pěti květnových diskusí se vystřídal redaktor Vladimír Kučera (2x) a Veronika Paroulková. Po úvodní znělce moderátor krátce uvedl diskusi, představil hosty a položil jim první otázku. Vydání pořadu Politické spektrum

před eurovolbami hledala odpovědi na otázky, s jakými záměry jdou do voleb mimosněmovní politické strany, jaké mají názory na fungování EU, co by se snažily změnit, kdyby uspěly, nebo čím chtějí oslovit voliče apod. Diskuse vycházela z otázek moderátora, moderátor obvykle udílel či odebíral slovo a určoval pořadí vystoupení hostů, ale na rozdíl např. od cyklu předvolebních diskusí v Událostech, komentářích, kde vzájemné oslovování hostů bylo výjimečné, se zde více vyskytovaly momenty diskuse mezi hosty. I při volnějším stylu vedení diskuse je ovšem možné konstatovat, že moderátoři nedopustili ztrátu struktury diskuse a proporcionalitu vystupování hostů. Délka vystupování jednotlivých hostů nebyla měřena a zcela identická jistě nebyla, ale obsah pořadů nevyvolává v tomto ohledu žádné podezření z nějaké disproporcionality. Je možné konstatovat, že obsahu pěti květnových vydání pořadu Politické spektrum, jaký byl, není mu možné vytknout nic, co by mohlo být považováno za porušení zákona. Pokud jsou nějaké otázky, týkají se celkové koncepce pěti vydání pořadu Politické spektrum před volbami, nikoliv jednotlivých pořadů.

Celkově je možné konstatovat, že monitoring pěti po sobě následujících diskusí se zástupci mimoparlamentních stran, koalic a hnutí kandidujících v eurovolbách v rámci pořadu Politické spektrum, vysílaných na ČT24 ve dnech 2., 9. 16., 23. a 30. května 2009 ve 20:33 hodin, přinesl poznatky dvojího druhu.

Pokud jde o obsah jednotlivých diskusí jako takových, nebyly zjištěny žádné poznatky, které by mohly být důvodem k doporučení zahájit správní pro porušení povinností provozovatele vysílání.

Pokud jde o poznatky z širšího hlediska, nepodařilo se provozovateli v analyzované skupině pořadů zajistit v míře přiměřené předvolebnímu období plnou vyváženost série ve smyslu poskytnutí prostoru pro všechny mimoparlamentní strany, koalice a hnutí kandidující ve volbách do Evropského parlamentu. Je otázka, je-li to poznatek natolik významný, aby to s přihlédnutím k širšímu programovému kontextu a k reálnému významu pořadu Politické spektrum mohlo být považováno za porušení zásad objektivit a vyváženosti ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech ve smyslu zákona. Oddělení televize doporučuje nezahajovat správní řízení.

IV.

ČT24 – série studiových vstupů Speciál – Volby do EP dne 28. května 2009

pět vstupů na programu ČT24 ve čtvrtek 28. května 2009 ve 12:34, 13:34, 14:34, 15:34 a 16:34 hodin

délka přibližně 26–29 minut, poslední vstup 12 minut

série živě vysílaných moderovaných vstupů s rozhovory a informacemi k volbám do Evropského parlamentu, doplněných předtočenými a střihovými příspěvky

---

V souhrnné informaci tiskového mluvčího ČT o vysílání k eurovolbám z počátku května byl na 28. květen 2009 inzerován celodenní speciál ČT24 k eurovolbám, na který v plném smyslu slova nedošlo, nicméně **Speciál – Volby do EP** patřil mezi pořady, které Česká televize připravila speciálně k eurovolbám. Série Speciál – Volby do EP, která byla vysílána během odpoledne ve čtvrtek 28. května 2009, si vyžádala zkrácení relací Zprávy vysílaných „od půl“ a pohltila vstupy Studií ČT24 obvykle vysílané od „tříčtvrtě“, kterým se také po formální stránce podobala. Celkem bylo pod hlavičkou Speciál – Volby do EP odvysíláno během odpoledne 28. května 2009 na programu ČT24 pět vstupů, z nichž čtyři byly přibližně půlhodinové a pátý přibližně čtvrt hodinový. V mezidobí mělo vysílání programu ČT24 svou obvyklou strukturu.

I když celá série Speciálů – Volby do EP byla z obsahového hlediska připravena jako jeden doplňující se celek, jednotlivé vstupy je nutné považovat za samostatné pořady. Vstupy byly uvedeny a zakončeny znělkou a mezi nimi byly vysílány jiné pořady (Zprávy vždy v celou hodinu, pořad Studio ČT24 vždy ve čtvrt a krátké Zprávy v půl). Z newsroomu programu ČT24 ve studiu 9 bylo slovo předáváno do studia 6, odkud probíhalo vysílání Speciálů. I když podobný druh vysílání bývá běžně označován za zpravodajství, z hlediska programového typu šlo o pořady publicistické, neboť nepřinášely věcné informace o nových událostech, což je doménou zpravodajství v přesnějším slova smyslu, ale informace a rozhovory s obsahovou aktuálností v širším smyslu. Téma eurovoleb je nepochybně tématem politickým, takže z žánrového hlediska je Speciály – Volby do EP nutné považovat za politicko-publicistické pořady, nicméně je třeba předeslat, že v tomto případě nešlo o nějakou tribunu pro prezentaci stranickopolitických názorů, jako tomu bylo např. v cyklech některých jiných pořadů České televize s přímými vystoupeními reprezentantů subjektů kandidujících v eurovolbách, ale o platformu pro prezentaci různých informací o Evropské unii, o Evropském parlamentu a volbách do něj atd.

Tak, jak je zvykem ve Studiích ČT24, také Speciály – Volby do EP byly živě uváděny ze studia jedním moderátorem – přesně řečeno šlo o moderátorku Pavlínu Kvapilovou. Její sólové promluvy střídaly živé rozhovory s hosty, odborníky nebo s jinými žurnalisty. Použity byly také předem připravené příspěvky buď natočené pro tuto příležitost nebo vybrané či sestříhané ze zpravodajství České televize. Připraveny byly také fotografie, grafy a textové informace, které vysílání doplňovaly. Prostřednictvím chatu na internetové stránce mohli na téma pořadu diskutovat televizní diváci, o čemž moderátorka v každém vstupu informovala, a podle možnosti uplatnila některé názory či dotazy diváků s odvoláním na tento chat.

Přehled obsahu série vstupů Speciál – Eurovolby 2009, jak byl inzerován na začátku prvního vstupu:

12:34 Eurovolby 2009 – o co se hraje v EU

13:34 Tour – Slovensko, Maďarsko, Polsko, Německo, Rakousko, Itálie

14:34 Mýty a fakta o EU

15:34 Agresivní marketing

16:34 „Kuchařka“ pro voliče

První vstup (ve 12:34 hodin) v úvodu připomněl v předem připraveném střihovém reportážním příspěvku redaktorky Martiny Lustigové informace o prvních českých eurovolbách v roce 2004. Na tento příspěvek navázal živý rozhovor ve studiu s politoložkou Vladimírou Dvořákovou (VŠE) o vnitropolitické situaci v ČR v souvislosti s eurovolbami. Dalším dílčím tématem byla situace v EU před eurovolbami z celkového pohledu. Byly uplatněny předtočené krátké rozhovory s prvním českým eurokomisařem Pavlem Teličkou a s ministrem pro evropské záležitosti Štefanem Füleem, které následoval živý rozhovor s bývalým vicepremiérem pro evropské záležitosti Alexandrem Vondrou (telemost ze senátu) – ve všech případech obecně o otázce nominace nového předsedy EK a nového českého eurokomisaře. Následoval živý rozhovor se Simonem O'Connorem, analytikem bruselského „think tanku“ The Center (telemost z Bruselu) o náladách voličů v zemích EU a rozhovor ve studiu s redaktorem Hospodářských novin Adamem Černým na obdobné téma, mj. o fenoménu euroskeptických stran.

Druhý vstup (ve 13:34 hodin) mapoval situaci před eurovolbami v nám nejbližších zemích EU – na Slovensku, v Maďarsku, Polsku, Německu, Rakousku a v Itálii. Slovo postupně dostali vlastní zpravodajové České televize v jednotlivých zemích nebo „hostující“ žurnalisté. V živém vstupu z Bratislavy situaci na Slovensku komentovala redaktorka Slovenského rozhlasu Lucia Virostková. Maďarskou situaci přiblížil

předtočený reportážní příspěvek Ladislava Kerekeše. Rovněž předem připravený byl reportážní příspěvek Pavla Karase k situaci před eurovolbami v Polsku. Německé situaci byl věnován rozhovor s německým novinářem Kilianem Kirchgessnerem přítomným ve studiu (a plynně hovořícím česky), který jako pražský korespondent byl schopen také srovnávat situaci v Německu a v Česku. O situaci v Rakousku hovořil v živém telefonickém spojení redaktor Jan Moláček. O situaci před eurovolbami v Itálii hovořila v živém telemostu z Říma redaktorka italské televize RAI Vědunka Lunardi.

Třetí vstup (ve 14:34 hodin) byl zaměřen na informace o tom, co mohou čeští zástupci v europarlamentu vykonat a co v končícím volebním období dělali. V úvodu vstupu byl prezentován předem připravený reportážní příspěvek Barbory Šámalové na toto téma. Příspěvek si všímal zapojení českých europoslanců do klubů na úrovni Evropského parlamentu, které nefungují na národním, ale nadnárodním stranickém principu, a momentů, kdy čeští poslanci hájí či hájili společně zájmy ČR, dále nejvýznamnějších funkcí, které čeští zástupci dosud v Evropském parlamentu zaujímal, a vůbec nejvýraznějších aktivit českých europoslanců v končícím volebním období, ať již byla jejich stranická příslušnost jakákoliv. Obecně o možnostech aktivního působení europoslanců a technologii práce europarlamentu v příspěvku hovořili politologové Simon O'Connor (think tank The Center) a Sara Hagemannová (Centrum pro evropskou politiku). V druhé části vstupu proběhla živá diskuse o českých zkušenostech z europarlamentu se zástupci tří uskupení, která získala nejvíce mandátů v prvních českých eurovolbách v roce 2004 – účastnili se ve studiu Miroslav Ouzký (ODS), přímým telemostem z Pardubic se diskuse účastnil Miloslav Ransdorf (KSČM) a osobně ve studiu byl Lukáš Macek (SNK-ED). Dílčími tématy diskuse byla např. vajíčková válka v české předvolební kampani a vůbec styl této kampaně, význam a výsledky práce na konkrétních pozicích v EP, role lobbismu při práci EP či zvládání kvanta parlamentních tisků při práci europoslance. Diskuse byla přerušena živým informativním vstupem redaktorky Martiny Lustigové o statistickém vyjádření aktivity českých europoslanců v končícím období, který využíval analytické informace z internetového serveru votewatch.eu, a diskutující měli prostor je komentovat. Výběr diskutujících podle výsledku minulých eurovoleb byl logický a diskutující měli přiměřený prostor k vyjádření.

Předposlední **čtvrtý vstup** (v 15:34 hodin) byl poslední v plné délce (přibližně půl hodiny) a věnován byl podobě české předvolební kampaně. Vstup byl uveden dalším předem připraveným reportážním příspěvkem (autoři A. Schinabeková a J. Šenkýř), který tentokrát shrnoval informace o způsobu vedení české kampaně a názory na něj. Volební kampaň v příspěvku krátce komentovali šéfredaktor časopisu Marketing&Media Daniel Köppl a politolog Petr Just, prezentovány byly příklady volebních billboardů ODS a ČSSD, stručné charakteristiky priorit kampaně ODS a ČSSD ústy M. Topolánka a J. Paroubka (vyjádření získaná rešerší ze zpravodajství), poněkud stručněji podobné slovní a obrazové informace a vyjádření o volební kampani dalších významnějších stran – KSČM, KDU-ČSL a Zelených (se zmínkou o Demokratické straně zelených). Uveden byl přehled o přiznaných výdajích hlavních stran na kampaň a informace o příjmu od státu za získané hlasy. Po předtočeném příspěvku následoval živý rozhovor s publicistou Milošem Čermákem na téma provázanosti internetové sociální sítě Facebook a politiky, mj. aspektu vajíčkové války organizované prostřednictvím internetu. Rozhovoru se formou telemostu účastnil také psychiatr Zdeněk Bašný. Téma bylo rozebíráno v dosti obecné poloze a v širších souvislostech. Další část vstupu tvořila analýza volebních programů připravená redaktorkou Martinou Lustigovou, kterou prezentovala formou rozhovoru s moderátorkou pořadu. Analýza si všímala volebních programů jako celku, hledala charakteristické rysy, společné rysy či rozdíly, ale nepodávala přehled jednotlivých volebních programů. Závěrečná část vstupu byla věnována rozhovoru moderátorky se zástupcem šéfredaktora Lidových novin Petrem Zavadilem o roli médií v nynější předvolební kampani.

Poslední **pátý vstup** byl věnován praktickým informacím pro české voliče k eurovolbám. V úvodu vstupu byl ze záznamu vysílán další z předem připravených informativních příspěvků (autor Jan Šenkýř). Přinesl věcné informace o termínu voleb, kdo a kde může volit, o volení na voličský průkaz, o možnosti volit doma na základě žádosti podané u okrskové volební komise, o voličských lístcích a způsobu jejich použití. Některé detaily upřesnili v příspěvku Lucie Fišarová z ministerstva vnitra a Tomáš Smrček z úřadu Městské části Praha 4. Lucie Fišarová z ministerstva vnitra, též členka Státní volební komise odpovídala také v živém rozhovoru ve studiu na dotazy k technickým aspektům eurovoleb. Upřesněny byly otázky volení na voličský průkaz, na možnost volit v zahraničí (nelze), na uplatnění preferenčních hlasů, na možnost podání žaloby na neplatnost volby kandidáta. Dále byl vložen předtočený příspěvek, v němž Josef Maxa z Českého statistického úřadu informoval o způsobu sčítání hlasů v českém hlasování. V pokračování studiového rozhovoru vysvětlila zásadu sčítání hlasů až po ukončení voleb v celé EU Lucie Fišarová z MV. Samotný závěr vstupu tvořilo pozvání moderátorky k dalším pořadům České televize k eurovolbám, zejména k vysílání z volební noci po ukončení hlasování. Jak již bylo řečeno, poslední vstup byl kratší než ty předcházející (délka 11:48 min.).

Celkově se série pořadů **Speciál – Volby do EP** soustředila zejména na věcné informace související s eurovolbami, které byly velmi všestranné, a v souhrnu prezentovala vyjádření řady odborníků a žurnalistů,

kteře byly přínosné pro vytvoření vlastního názoru diváků na problematiku eurovoleb v širším pohledu. Informace o jednotlivých politických subjektech kandidujících v eurovolbách a jejich programech nebyly v centru pozornosti Speciálu – Volby do EP, nicméně pokud se vyskytly, bylo to zřetelně motivováno snahou o informační úplnost série pořadů na dané téma, což platí i o prezentovaných vyjádřeních reprezentantů subjektů kandidujících v eurovolbách (ať již ve formě dřívějších vyjádření získaných rešerší ze zpravodajství, či živého rozhovoru v pořadu). Na dané ploše bylo možné samozřejmě uplatnit jen určité kvantum informací – z tohoto hlediska se zvolený klíč k výběru informací podle reálného významu stran (z hlediska výsledku minulých eurovoleb či aktuálního postavení stran) jeví jako logický a adekvátní. Moderování pořadu bylo profesionální a neutrální.

Celkově je možné konstatovat, že monitoring série pěti pořadů Speciál – Volby do EP, které byly vysílány v průběhu odpoledne 28. května 2009 na programu ČT24, nepřinesl žádné poznatky, které by mohly být důvodem k doporučení zahájit správní pro porušení povinností provozovatele vysílání. Oddělení televize doporučuje nezahajovat správní řízení.

V.

ČT2 – cyklus diskusních pořadů Otázky Václava Moravce Speciál

úterý 19. a 26. května a 2. června 2009 přibližně ve 21:30 na programu ČT2

délka přibližně 90 minut

cyklus živě vysílaných diskusí s volebními lídry a „dvojkami“ na volebních kandidátkách

---

Otázky Václava Moravce Speciál byly z těch pořadů České televize, které nebyly jen tematicky specifickými variantami standardních cyklických pořadů a byly připraveny skutečně speciálně k blížícím se volbám do Evropského parlamentu 5. a 6. června 2009. V předvolebním období poskytl prostor postupně lídrům úspěšných volebních kandidátek z minulých eurovoleb a „dvojkám“ a „jedničkám“ na aktuálních volebních kandidátkách, které podle výzkumů volebních preferencí měly šanci na překročení pětiprocentní hranice volitelnosti a zvolení do Evropského parlamentu.

Již v tiskové zprávě ze 6. května 2009 inzeroval tiskový mluvčí ČT předvolební cyklus Otázky Václava Moravce Speciál takto:

„Česká televize rovněž připravuje tři vydání Otázek Václava Moravce Speciál. První díl bude koncipován retrospektivně a jsou do něj pozváni stávající europoslanci – lídři kandidátek politických stran, které uspěly ve volbách do EP v roce 2004. Kritériem výběru pro druhý a třetí díl jsou pak dva na sobě nezávislé předvolební agenturní průzkumy, jež zadává a financuje ČT. Hosty druhého dílu budou „dvojky“ na kandidátkách politických stran, které by pravděpodobně získaly více než pětiprocentní volební podporu. Ve třetím dílu to pak budou „jedničky“ na kandidátkách těchto uskupení.

Otázky Václava Moravce Speciál

1. díl (retrospektivní) – 19. května – Praha

2. díl („dvojky“ na kandidátkách) – 26. května – Brno

3. díl („jedničky“ na kandidátkách) – 2. června – Ostrava“

Předvolební Otázky Václava Moravce Speciál nebyly před nynějšími volbami do Evropského parlamentu novinkou. Předvolební Speciály připravila Česká televize se zkušeným moderátorem Václavem Moravcem již vícekrát, naposledy před posledními komunálními a senátními volbami na podzim 2008. Kromě toho jsou pravidelně vysílány „obyčejné“ Otázky Václava Moravce každou neděli ve 12:00 hodin současně na programech ČT1 a ČT24, druhá polovina pak pokračuje po krátkých Zprávách ve 13:00 hodin již jen na programu ČT24. Základem Otázek, ať již speciálních či obyčejných, je vždy diskuse moderátora Václava Moravce s hosty na předem dané téma či témata, které bývá politické, takže pořadu náleží označení politicko-publicistického pořadu – plně to platilo u trojdílné série speciálů před volbami do EP. V pořadu jsou využívány také rozhovory prostřednictvím telemostu, předem připravené reportážní příspěvky či sestřihy ze zpravodajství jako odrazový můstek pro další diskusi, výsledky výzkumů veřejného mínění, různé statistiky, grafy atd. Zatímco obyčejné Otázky jsou pořadem programů ČT1 a ČT24, Speciál byl vysílán na programu ČT2, jak to bývá u této varianty obvyklé. Jak již bylo uvedeno, vysílacími dny byly konkrétně úterky 19. a 26. května a 2. června 2009 na programu ČT2, první díl od 21:25 hodin, ostatní díly od 21:30 hodin. Vysílání Speciálů bylo na ČT2 obětováno vysílání pozdně večerního pořadu komentovaného zpravodajství Události, komentáře, který je normálně vysílán na ČT2 od 22:30 hodin paralelně s vysíláním na ČT24, ale v dotčených dnech byl vysílán jen na samotném programu ČT24.

Tři předvolební Speciály měly propracovanou a velmi stabilní strukturu. Pořad byl vysílán přímým přenosem pokaždé z jiného místa. Základem pořadu byla diskuse řízená moderátorem. Moderátor Václav Moravec kladl hostům v zásadě dva typy otázek. Základním typem byly otázky, na něž odpovídali bez zasahování moderátora nebo ostatních účastníků diskuse po řadě všichni hosté v limitu 60 vteřin, který odměřovala časomíra. V tomto režimu byla kladena vždy první a poslední otázka v daném pořadu a některé otázky v jeho průběhu. Pokud hovořící neskončil včas, moderátor mu odebral slovo. Druhý typ moderátorových otázek byl kladen ve volnějším režimu bez měření času. Tyto otázky byly buď specifické pro konkrétního osloveného, neboť např. vycházely z toho, co předtím řekl, nebo byly stejné pro všechny. Na vyváženost poskytnutého prostoru pro odpovídání na tyto otázky dohlížel průběžně moderátor – dbal, aby někdo nehovořil příliš dlouho, a aby se hovořící vystřídal. Kromě položení vlastních otázek moderátor v každém pořadu požádal také o několik otázek z publika, na něž hosté rovněž odpovídali ve volnějším režimu.

Dílčí téma buď uvedl přímo moderátor svými slovy, nebo využil předem připravené prvky. V každém pořadu byly prezentovány výsledky několika sociologických výzkumů veřejného mínění na otázky související s Evropskou unií nebo s volbami do Evropského parlamentu. Tato šetření provedly pro Českou televizi agentury SC&C a STEM. Výsledky byly prezentovány v grafech, které moderátor základním způsobem uvedl, a o komentář a další detaily požádal sociologa z jedné z obou agentur, který byl připraven na telemostu. V každém z pořadů byl také použit předem připravený reportážní příspěvek na nějaké dílčí téma

související s Evropskou unií, který poskytl impuls pro další část diskuse. V předtočených reportážích se k evropským tématům vyjádřila řada většinou zahraničních odborníků. V prvním pořadu byly v grafické formě prezentovány také statistické údaje o aktivitě hostů v jejich pozici europoslance. Pokud byl prezentován výsledek určitého výzkumu s grafem, či přehledová tabulka, byl obsah grafu či tabulky předmětem diskuse. Dílčí téma mohlo vyplynout také z obsahu promluv diskutujících nebo z otázek z publika.

Jedním z důležitých kritérií neutrality a vyváženosti v předvolebních diskusních pořadech je systém zvaní hostů do diskusí. **Základní klíč** pro zvaní diskutujících do předvolebních Otázek Václava Moravce Speciál byl již zmíněn. V prvním pořadu byli pozváni **lídři kandidátek, které byly úspěšné v minulých volbách do Evropského parlamentu v roce 2004**. Těchto šest lídrů se účastnilo diskuse ve studiu. Kromě toho se prostřednictvím telemostu účastnily diskuse europoslankyně Jana Bobošíková a Jana Hybášková, které letos změnily oproti minulým volbám kandidátku. **Zcela objektivní a neutrální klíč pro pozvání hostů, který byl uplatněn pro základní šestici diskutujících, byl přizváním dvou dalších diskutujících poněkud porušen**. Lze rozumět tomu, že dílčí téma změny volební kandidátky, či uvolnění vazby na původní kandidátku z roku 2004, či vazby na ostatní europoslance z téže kandidátky v průběhu volebního období jistým způsobem souviselo s bilancováním končícího volebního období, jemuž byl do značné míry první díl věnován, ale přizváním dvou zmíněných diskutujících poněkud utrpěla neutrálnost klíče pro pozvání hostů. Není jasné, co mohlo přizvání těchto dvou diskutujících – byť jen na telemost – vyvážit, a spíše vyvstává otázka, čím nebo jak mohlo být přizvání právě těchto dvou diskutujících vyváženo. V běžném diskusním pořadu by nebyl s přizváním takovýchto diskutujících problém, ale ve speciálním předvolebním pořadu je potřeba pečlivěji vážit, kdo by měl být hostem pořadu, aby nebyla narušena vyváženost prezentace různých politických subjektů na obrazovce v citlivém předvolebním období. Pokud snad bylo prostě záměrem oživit pořad diskutováním po telemostu, spíše se nabízela možnost použít kombinaci kritéria úspěšnosti v minulých eurovolbách, které bylo v prvním Speciálu uplatněno jako základní, s **kritériem volebních preferencí** pro ty nadcházející, což bylo kritérium použité ve dvou zbývajících Speciálech. Toto kritérium se jeví jako objektivní a neutrální. Ve druhém a třetím pořadu diskutovali přímo ve studiu reprezentanti volebních kandidátek s preferencemi jasně nad pětiprocentní hranicí volitelnosti a na telemostu reprezentanti stran či uskupení, které do pásma volitelnosti posouvala možná statistická chyba předvolebního sociologického výzkumu +2 %. Přitom ve druhém Speciálu diskutovaly „dvojky“ na kandidátkách a v posledním „jedničky“. **Klíči pro pozvání diskutujících ve druhém a třetím Speciálu není z hlediska náležité vyváženosti co vytknout**. U posledního třetího Speciálu však vyvstává jiná otázka: jestli v chráněném třídením období před eurovolbami bylo z hlediska volebního zákona korektní použít jako klíč pro pozvání diskutujících výsledek výzkumu volebních preferencí – k tomu je poznámka dále. Klíč k „nominaci“ publika přítomného v sále nebyl patrně zcela domyšlen. K tomu je rovněž poznámka dále v rozboru.

Nyní ke konkrétnímu obsahu tří předvolebních vydání pořadu Otázky Václava Moravce Speciál:

1. Otázky Václava Moravce Speciál úterý 19. května 2009 ve 21:25 hodin na programu ČT2

Obsah dílu byl bilanční – s lídry, kteří přivedli svá uskupení k úspěchu ve volbách do EP 2004. Pořad byl živě vysílán z Kongresového centra v Praze.

Hosté ve studiu:

Jan Zahradil (ODS)
Miloslav Ransdorf (KSČM)
Josef Zieleniec (SNK-ED)
Zuzana Roithová (KDU-ČSL)
Libor Rouček (ČSSD)
Vladimír Železný (Nezávislí)

Výzkum/graf: Bude mít vliv na vaše rozhodování o účasti či neúčasti v červnových volbách do Evropského parlamentu hodnocení činnosti dosavadních poslanců EP za Českou republiku? (STEM)
Tabulka: Výsledky voleb do EP 2004 (ČSÚ)
Otázka pro všechny: Které z vašich iniciativ či činností, kterým jste se věnovali v EP vy osobně považujete za nejdůležitější. – 60 vteřin pro každého.
Výzkum/graf: Vy osobně jste činností dosavadních poslanců Evropského parlamentu za Českou republiku věnoval(a) pozornost? – celkově, v závislosti na vzdělání, u voličů jednotlivých stran (STEM).
Reportážní příspěvek Barbory Šámalové o poslaneckých klubech a sdružování v EP, o spolupráci českých europoslanců, o výsledcích jejich práce a jejich pozicích v EP:

V příspěvku promluví Pavel Černoch (redaktor, oddělení internetové komunikace EP), Piotr Kaczynski (politolog, Centrum pro evropská politická studia), Pavel Telička (lobbista), Simon O'Connor (politolog, The Centre), Sara Hagemannová (politoložka, Centrum pro evropská politická studia)
Dále bylo diskutováno téma pravomocí EP, Lisabonské smlouvy.
Představeni byli hosté na telemostu z Kavčích hor: europoslankyně Jana Bobošíková a Jana Hybášková – 1 minuta na vyjádření, co bylo největším úspěchem za 5 let v EP.
Dále byly diskutovány otázky z publika – spojené státy evropské, federalizace, integrace, evropská témata ve volebním programu, pohřeb a pohřebné, jaký bude komisař za ČR.
Dalším dílčím tématem byl český člen EK a portfolio pro něj.
Dalším tématem bylo statistické vyjádření činnosti poslanců EP – účast na hlasování a další kritéria vyjadřující práci poslanců.
Tabulka ke každému z diskutujících: účast na hlasování, interpelace, návrhy usnesení, stanoviska, vystoupení na plénu, prohlášení (zdroj – EP).
Výzkum/graf: Vzpomenete si na nějaké vystoupení nebo iniciativu českých poslanců v Evropském parlamentu, které upoutalo vaši pozornost? (STEM)
Výzkum/graf: Čeho se tato vystoupení týkalo? Pokud si pamatujete více iniciativ, uveďte tu, kterou vy osobně považujete za nejdůležitější. – osm oblastí (STEM)
Závěrečná otázka: Jakou radu byste dali nově zvoleným českým europoslancům? – 1 minuta pro každého.

2. Otázky Václava Moravce Speciál úterý 26. května 2009 ve 21:30 hodin na programu ČT2

Druhý Speciál byl vysílán z rotundy brněnského Výstaviště. Klíč pro pozvání diskutujících už nepřihlížel k výsledkům minulých eurovoleb, ale k volebním preferencím pro nadcházející volby do EP. Jeho hosty byli dvojky na kandidátkách těch kandidujících stran či uskupení, které podle dvou aktuálních nezávislých výzkumů (SC&C a STEM) měly šanci dostat se do Evropského parlamentu, neboť byly nad pětiprocentní hranici volitelnosti. V úvahu byla vzata i možná statistická chyba: v pořadí mohli prostřednictvím telemostu diskutovat i reprezentanti těch kandidujících stran, které ve výzkumech byly mírně pod hranicí volitelnosti, avšak hranice volitelnosti se vešla do rozmezí statistické chyby odpovídající velikosti panelu respondentů výzkumu. Moderátor v úvodu informoval o velikosti panelu respondentů předvolebních výzkumů (1100), o velikosti statistické chyby (+- 2 %) a o termínu výzkumů (koncem minulého týdne).

Hosté ve studiu:

Evžen Tošenovský (ODS)
Richard Falbr (ČSSD)
Vladimír Remek (KSCM)
Jan Březina (KDU-ČSL)

Výzkum/graf: Zúčastníte se vy osobně voleb do Evropského parlamentu ve dnech 5. a 6. června 2009? (dva výzkumy – SC&C a STEM)
Výzkum/graf: Pokud byste šel (šla) volit, kterou stranu nebo sdružení byste do Evropského parlamentu volil(a)? – tzv. volební model (výsledky nad 5 %) (dvě tabulky – STEM a SC&C)
První otázka – měřených 60 vteřin pro každého: Jaké jsou největší úkoly nově voleného Evropského parlamentu vzhledem k jeho pravomocem?
Byla diskutována doplňující otázka – zemědělská politika EU.
Výzkum/graf: Zamyslete se nad tím, zda následující okolnosti budou mít výrazný vliv na vaše rozhodování ohledně voleb do Evropského parlamentu. (5 variant – hájení národních zájmů, krize, evropská spolupráce, hodnocení předsednictví EU, vnitropolitická situace) (SC&C). □ Telemostem z Prahy výsledky komentovala vedoucí výzkumu agentury SC&C Jana Hamanová.
Otázky z publika: program ČSSD podle programu Evropské socialistické strany, možnost osobního podpoření konkrétního českého projektu v oblasti informatiky, hájení moravských národních zájmů v EP – hosté se vyjadřovali o hájení národních zájmů vůbec.
Reportážní příspěvek Evy Hrnčířové o práci a aktivitách Evropského parlamentu:
V příspěvku vystoupili Sara Hagemannová (politoložka, Centrum pro evropská politická studia), Pavel Černoch (redaktor, oddělení internetové komunikace EP), Pavel Telička (lobbista), Pieter Cleppe (Open Europe).
Otázka pro všechny: Co považujete za největší absurditu v práci EP a co byste v ní změnili v novém funkčním období?
Výzkum/graf: Pokud byste šel (šla) volit, kterou stranu nebo sdružení byste do Evropského parlamentu volil(a)? – tzv. volební model (výsledky v pásmu 1–5 %) (dvě tabulky – STEM a SC&C) – se započtením možné statistické chyby +-2 % se nad hranici volitelnosti dostaly tři strany.
Metodiku a výsledky komentovala vedoucí výzkumu agentury SC&C Jana Hamanová.

Kolem času 1:00:00 od začátku pořadu moderátor hovořil o klíči pro zvaní hostů do třetího pořadu – podle dvou paralelních výzkumů (STEM a SC&C) volebních preferencí na konci daného týdne (šlo o týden 25.–31. května 2009).
Diskutující na telemostu: Telemostem z Olomouce se do diskuse zapojila „dvojka“ na kandidátce Nezávislých Jana Hamplová, telemostem z Prahy se do diskuse zapojila „dvojka“ Strany zelených Kateřina Jacques a „dvojka“ ze sdružení Suverenita Silvia Weiszová. Otázka pro diskutující na telemostu: Pravomoci a výzvy Evropského parlamentu, 60 vteřin na odpověď.
Doplňující otázka pro diskutující na telemostu – v čem nejsou recepty větších politických stran dostatečné a jaká je alternativa?
Výzkum/graf: Myslíte si, že prezident Václav Klaus by měl ratifikovat Lisabonskou smlouvu? – tři možnosti odpovědí – co nejdřív, po výsledku stížnosti senátorů, po referendu v Irsku (SC&C).
Výsledky komentovala a podrobnosti doplnila vedoucí výzkumu agentury SC&C Jana Hamanová.
Otázky z publika – může europoslanec osobně něco prosadit?, s jakými frakcemi budete spolupracovat?, myslíte, že vás voliči budou po tom, jak jste se projevíli, volit?
Závěrečná otázka pro všechny: Téma odměňování a náhrady europoslanců – měřená minuta na odpověď.

3. Otázky Václava Moravce Speciál úterý 2. června 2009 ve 21:30 hodin na programu ČT2

Třetí Speciál byl vysílán z Kulturního domu města Ostravy. Systém zvaní hostů do pořadu a na telemost byl stejný jako ve druhém Speciálu, pouze s tím rozdílem, že tentokrát diskutovaly „jedničky“ z volebních kandidátek, nikoliv „dvojky“. Moderátor se v pořadu snažil hovořit o hostech jen jako o lídrech kandidujících stran, nicméně informování o klíči pro pozvání diskutujících se nemohl zcela vyhnout.

Hosté ve studiu:

Jan Zahradil (ODS)
Jiří Havel (ČSSD)
Miloslav Ransdorf (KSČM)
Zuzana Roithová (KDU-ČSL)

Po moderátorově Uvedení pořadu následoval předem připravený reportážní příspěvek Barbory Šámalové, v němž zahraniční europoslanci odpovídali na otázku, co se jim vybaví, když se řekne Česká republika.
V. Moravec (03:54–04:21): „Nemusím připomínat, jaký je klíč, transparentní klíč k pozvání jednotlivých lídrů do Otázek Speciál, je jednoduchý. Dvě na sobě nezávislá sociologická šetření pro Českou televizi, jejich výsledky byly zveřejněny ve včerejších Událostech, protože Česká televize ctí zákon, a teď se nesmějí zveřejňovat, v těch třech dnech, které zbývají do voleb do Evropského parlamentu žádné stranické ani volební preference.“
Diskutován byl výrok prezidenta Václava Klause o eurovolbách jako o polovolbách.
Výzkum/graf: Souhlasíte se členstvím České republiky v Evropské unii? (STEM).
Anketní otázka pro všechny hosty: Dokázala Evropská unie institucionálně zvládnout poslední rozšíření a je schopna zvládnout další eventuální rozšíření bez zásadní reformy? – 1 minuta k odpovědi.
Doplňující otázky pro jednotlivé hosty vycházející z toho, co ve své minutě řekli.
Výzkum/graf: Jste pro rozšíření Evropské unie o Turecko? (STEM).
Výzkum/graf: Jste pro rozšíření Evropské unie o Srbsko a případně další balkánské státy? (STEM).
Výzkum/graf: Jste pro rozšíření Evropské unie o Ukrajinu? (STEM).
Výsledky výzkumů telemostem z Prahy komentoval a podrobnosti doplnil ředitel STEM Jan Hartl
Byla diskutována otázka národních zájmů.
Otázky z publika – ochrana rodiny, vztah k údajům o volebních preferencích (zcela obecně, bez čísel), hodnocení českého předsednictví EU, dotaz na politickou vůli a politickou morálku, (k moderátorovi) na nepřítomnost Jany Bobošíkové (viz dále – hosté na telemostu).
Téma Lisabonské smlouvy bylo uvedeno předem připraveným reportážním příspěvkem Barbory Šámalové o fungování institucí Evropské unie:
V příspěvku promluvíli: Piotr Kaczynski (analytik, Centrum pro evropská politická studia), Julie de Clercková-Sachssová (politoložka, Centrum pro evropská politická studia).
V. Moravec (41:17–41:40): „Proč tady není Jana Bobošíková? Je tady, stejně jako další dva lídři dvou menších politických uskupení, které na- nezávisle na sobě, tedy, nezávisle na, dvou uskup- na dvou průzkumech, sociologických průzkumech, tak se jasně ukazuje, že mají šanci překročit tu pětiprocentní hranici nutnou pro vstup do europarlamentu – Zelení, Nezávislí a Suverenita Jany Bobošíkové.“
Hosté na telemostu:
Jan Dusík, volební lídr Strany zelených – telemost z jiného místa v Ostravě
Jana Bobošíková, volební lídr Suverenity – telemost z Prahy

lídr kandidátky Nezávislých Roman Škrabánek – telemost z Prahy
Otázka pro hosty na telemostu: Rozšíření, Lisabonská smlouva.
Dále bylo diskutováno téma obsazení místa v EK, portfolia v EK pro ČR.
Výzkum/graf: Měly by politické strany ve své kampani nabízet jména kandidátů na eurokomisaře? (SC&C).
Výzkum/graf: Vyberte jednu z oblastí pro eurokomisaře za ČR (10 možností) (SC&C).
Výzkum/graf: Výběr eurokomisaře – výběr ze jmen nejčastěji zmiňovaných v českých médiích, v tabulce prezentováno 10 jmen (SC&C).
Telemostem z Prahy výsledky komentovala a details doplnila vedoucí výzkumu agentury SC&C Jana Hamanová.
K tématu a k případnému opětovnému předsednictví José Manuela Barrosa v EK postupně promluvili hosté – včetně těch na telemostu.
Otázky z publika – ekonomická krize, přistěhovalci.
Závěrečná otázka pro všechny – tip na účast voličů ve volbách a co by diskutující považovali za dobrou účast voličů. Moderátor nedovolil prezentovat Jiřímu Havlovi údaje z výzkumu volebních preferencí, které měl připravené na letáčku a o nichž chtěl promluvit.

*

Živě vysílané předvolební Otázky Václava Moravce Speciál byly pozoruhodné pořady s mnoha přednostmi. Obvykle méně divácky přitažlivá předvolební publicistika se díky dobré přípravě a výbornému moderování nestala ve Speciálech v žádném případě nudnou, pořady měly i přes nemalou délku půldruhé hodiny spád a nechýběl v nich ani humor. Moderátor s jistotou zvládl úlohu při udávání tónu a struktury diskuse, při udělování slova proporcionálně všem diskutujícím, v nestrannosti přístupu ke všem diskutujícím. Pořady byly obohaceny výsledky řady dílčích výzkumů veřejného mínění s kvalifikovaným komentářem. Připravené reportážní příspěvky objektivně byly velmi informativní (nehledě na emocionální výhrady europoslance V. Železného v prvním Speciálu) a jejich výrazným přínosem byla prezentace vyjádření řady zejména zahraničních odborníků na evropskou problematiku. Pořady nepochybně přispěly k vytvoření vlastního názoru diváků na bilanci českých politických subjektů, které působily v končícím volebním období v europarlamentu, a názoru na relevantní subjekty kandidující v letošních eurovolbách a jejich představitele. Po realizační stránce není třem předvolebním pořadům Otázky Václava Moravce Speciál z hlediska Rady co vytknout.

Určité problémy se projevíly v koncepci cyklu a jeho nasazení do vysílání.

V prvním Speciálu 19. května 2009 byl pro pozvání hostů do diskuse použit základní klíč, že do studia byli pozváni lídři kandidátek, které byly úspěšné v eurovolbách 2004. Tento klíč je z hlediska vyváženosti korektní. Jak se ale v průběhu pořadu ukázalo, deklarovaný klíč pro pozvání diskutujících nebyl plně respektován. V průběhu pořadu (po 43. minutě od začátku) byli představeni a přizváni k diskusi ještě další dva hosté na telemostu – europoslankyně Jana Bobošíková a Jana Hybášková. I když se nemohly tyto diskutující zapojit do průběhu pořadu tak plnohodnotně, jako hosté v sále, odkud byl pořad vysílán, základní klíč pro pozvání diskutujících byl poněkud porušen. **S ohledem na náležitou vyváženost pořadu je legitimita přizvání těchto dvou diskutujících sporná.**

Klíč k „nominaci“ publika přítomného v sále nebyl v anoncích ani v pořadu vysvětlen a je zřejmé, že nebyl zcela domyšlen, stejně jako pravidla pro účinkování publika v pořadu. Publikum bylo přítom aktivním elementem, protože spoluvytvářelo atmosféru pořadu, a moderátor několikrát během každého pořadu žádal o otázky z publika. I když to nebylo na záběrech v pořadu vidět, v sále, kde probíhaly jednotlivé diskuse, byl evidentně umístěn monitor, který ukazoval stejný záběr, jaký byl právě vysílán. Plyne to z toho, že diváci v sále okamžitě reagovali (zejména ve druhém a třetím Speciálu) na záběry, na nichž byli oni sami, a mnoho z nich okamžitě zvedalo připravené velké množství stejných poutačů – nejčastěji ODS a ČSSD, aby byly dobře vidět na kameru. Celé skupiny diváků měly na sobě trička v barvách „jejich“ strany. Některé z otázek z publika působily jasně inscenovaně jako připravená otázka šitá na míru jejich oblíbenci mezi diskutujícími (viz např. v prvním Speciálu otázka kolem času 1:26:00 na Jana Zahradila). Moderátor v těchto případech nevypadl z role a dbal na proporcionalitu diskutování všech hostů, ale **vystupování publika působilo rušivě** a poněkud posouvalo pořad do podoby předvolebního mítinku stran, které se rozhodly využít či zneužít příležitosti diskuse jejich reprezentanta v živě vysílaném pořadu prostřednictvím své klaky vyslané do pořadu tímto způsobem. Z pozice dozorového orgánu nemá smysl medítovat o etické pochybnosti postupu stran a jejich stoupenců mezi diváky, kterou Radě nepřísluší posuzovat, ale **je nutné se zamýšlet nad tím, jestli provozovatel nedomyšlením předem daných pravidel cyklu** (například mohl platit zákaz používání poutačů v publiku) **nepřivodil porušení svých povinností, tedy v tomto případě porušení náležité vyváženosti.** Cyklus byl prezentován jako cyklus diskusí transparentně vybraných hostů, ale ve skutečnosti poskytl stranám další prostor pro jejich prezentaci – který byl například mnohem zajímavější, než

čas a prostor pro vysílání volebních spotů podle volebního zákona. Tato nekontrolovaná prezentace byla využita jen některými stranami, nikoliv všemi 33 či posléze 32 kandidujícími v eurovolbách. Na předvolebním cyklu Otázky Václava Moravce Speciál je zřejmě nejlépe vidět slabina předvolebního a volebního vysílání České televize: Na úrovni práce konkrétních moderátorů či reportérů, režisérů či kameramanů – mnohdy v náročných podmínkách živého vysílání – je patrná výrazná profesionalita, ale na úrovni koncepční přípravy jsou některé nedorazy, které nebylo možné ani perfektním výkonem a úspěšnou improvizací v pořadu plně vykompenzovat.

V poslední poznámce se vracíme k problému, který byl naznačen v úvodním popisu cyklu. Třetí z pořadů Otázky Václava Moravce Speciál byl vysílán v úterý 2. června 2009. Tento den byl třetím dnem předcházejícím volbám do Evropského parlamentu 5. a 6. června 2009. Zákon č. 62/2003 Sb. o volbách do Evropského parlamentu podobně jako zákon o volbách do Parlamentu ČR obsahuje ustanovení, které zakazuje těsně před volbami a v jejich průběhu zveřejňovat výsledky předvolebních a volebních průzkumů (§ 59 odst. 3): „*V době počínající třetím dnem přede dnem voleb do Evropského parlamentu a končící ukončením hlasování na území České republiky nesmějí být žádným způsobem zveřejňovány výsledky předvolebních a volebních průzkumů.*“ Den vysílání posledního Speciálu spadl již do chráněné doby zákazu informování o volebních preferencích. Jak vyplývá z obsahu pořadu (viz citace v popisu obsahu třetího Speciálu), pro účel výběru pozvaných do třetího Speciálu si nechala Česká televize provést dva paralelní výzkumy volebních preferencí. Tyto výzkumy byly provedeny koncem týdne předcházejícího vysílání pořadu a v pořadu nebylo možné se zcela vyhnout informování diváků o klíči pro pozvání hostů. Kritérium pro pozvání hostů je svým způsobem vyjádřeno již v sestavě pozvaných diskutujících. Česká televize o klíči pro pozvání hostů podle předvolebních agenturních průzkumů informovala již ve své tiskové zprávě ze 6. května 2009 a tento klíč byl dostatečně veřejně znám. Problém tedy vznikl již při plánování cyklu. Klíč pro pozvání hostů sám o sobě je velmi vhodný a zcela korektní, ale nemohl být uplatněn v pořadu vysílaném tři dny před volbami. Pokud by např. stejný pořad byl vysílán o den dříve, problém by nenastal. Nejde o pochybení proti zákonu č. 231/2001 Sb., ale patrně o určité pochybení proti zákonu o volbách do Evropského parlamentu č. 62/2003 Sb., jehož posuzování není v pravomoci Rady.

Podle zákona č. 62/2003 Sb. je Ministerstvo vnitra ústředním správním úřadem na úseku voleb do Evropského parlamentu na území České republiky (§ 9, odst. 1) a k uložení případné pokuty za porušení zákazu zveřejnění předvolebních průzkumů ve vysílání je příslušný krajský úřad místně příslušný podle sídla právnické osoby (§ 63). Lze proto doporučit informování obou těchto instancí.

Pro úplnost uvádíme citaci plného znění § 63 zákona č. 62/2003 Sb. o volbách do Evropského parlamentu, v němž je upravena odpovědnost za zákaz vysílání předvolebních průzkumů ve chráněné době před volbami: „*Jiného správního deliktu se dopustí právnická osoba, která při provozování rozhlasového nebo televizního vysílání nebo při vydávání tisku v době počínající třetím dnem přede dnem voleb do Evropského parlamentu a končící ukončením hlasování na území České republiky zveřejní předvolební a volební průzkumy. Za tento správní delikt lze uložit pokutu až do výše 500 000 Kč. Pokutu uloží krajský úřad místně příslušný podle sídla právnické osoby. Řízení o uložení pokuty musí být pravomocně ukončeno do 3 let ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo. Při stanovení výše pokuty se přihlídně k závažnosti a způsobu protiprávního jednání. Uložení pokuty nejsou dotčena ustanovení zvláštního zákona.²²⁾ Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí, jímž byla uložena. Pokuta je příjmem kraje, který ji uložil.*“

Celkově je možné konstatovat, že monitoring tří vydání pořadu Otázky Václava Moravce Speciál, vysílaných na ČT2 dne 19. května 2009 ve 21:25, dne 26. května 2009 ve 21:30 hodin a dne 2. června 2009 ve 21:30 hodin, přinesl následující poznatky:

Vyváženost prvního pořadu poněkud utrpěla přizváním dvou dalších diskutujících mimo proklamovaný klíč pro pozvání hostů pořadu z lídrů volebních kandidátek úspěšných v eurovolbách 2004. Vyváženost všech pořadů série dále poněkud utrpěla prezentací ve prospěch omezeného okruhu politických stran v publiku přítomném v sále při vysílání pořadu. Je otázka, jsou-li to poznatky natolik významné, aby to mohlo být považováno za porušení zásad objektivit a vyváženosti ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech ve smyslu zákona. Oddělení televize doporučuje nezahajovat správní řízení.

Třetí pořad série byl vysílán tři dny před volbami do Evropského parlamentu. Česká televize dlouho před vysíláním pořadu veřejně informovala o klíči pro pozvání diskutujících do tohoto pořadu podle výsledku volebních preferencí, tato informace byla anoncována před vysíláním pořadu, prezentována i v jeho rámci a diskutující byli skutečně pozváni podle tohoto klíče. Ve třídenním období předcházejícím volbám do Evropského parlamentu nesmějí být žádným způsobem zveřejňovány výsledky předvolebních průzkumů. Jde patrně o pochybení proti zákonu o volbách do Evropského parlamentu č. 62/2003 Sb., jehož posuzování není v pravomoci Rady. Oddělení televize doporučuje Radě zvážit možnost postoupení věci orgánu kompetentnímu k posouzení porušení zákona č. 62/2003 Sb..

VI.

ČT2 a ČT24 – pořad Eurovolby 2009

začátek pořadu 7. června 2009 od 21 hodin na ČT24, od 22 hodin se připojil také program ČT2
konec pořadu 8. června 2009 v 02:36 hodin ráno na programu ČT24, v 02:00 na programu ČT2
délka přibližně 5 a půl hodiny
živé vysílání o výsledcích voleb do Evropského parlamentu

Speciální vysílání České televize k výsledkům eurovoleb mělo formu pořadu s jednoduchým názvem Eurovolby 2009. Pořad startoval v neděli 7. června 2009 ve 21 hodin nejprve na programu ČT24, ale od 22 hodin byl vysílán paralelně na programech ČT2 a ČT24 až do časně ranního času 02:00 hodin v pondělí 8. června, kdy se program ČT2 opět odpojil, a do konce pořadu ve 2:36:18 hodin pokračovalo vysílání opět jen na programu ČT24. Celkem šlo o více než 5 a půl hodiny vysílání v přímém přenosu. Publikované programové plány ukazují, že vysílací čas byl plánován do 2. hodiny ranní nejen na programu ČT2, ale i na ČT24, neboli že pořad se na ČT24 protahoval – což jistě souviselo se situací v závěrečné fázi sčítání hlasů. Prodlouženému vysílání pořadu Eurovolby 2009 byly na programu ČT24 obětovány Zprávy v 02:00 hodin a pořad 168 hodin v 02:10 hodin. Další plánovaný pořad Fokus ČT24 v 02:36 hodin byl již vysílán, protože situace sčítání hlasů z posledních okrsků se neměnila a další protahování pořadu Eurovolby 2009 nemělo smysl.

V souvislosti s pořadem Eurovolby 2009 je namístě poznámka o době voleb a sčítání hlasů. České hlasování v eurovolbách proběhlo, jak známo, již v pátek 5. června a v sobotu 6. června 2009, avšak v některých jiných zemích Evropské unie se hlasovalo ještě v neděli 7. června. V ČR se na rozdíl od některých jiných zemí EU se sčítáním hlasů začalo (v souladu s českým zákonem o volbách do EP) až po skončení hlasování v poslední zemi, což bylo v neděli 7. června 2009 ve 22:00 hodin našeho času. Vysílání k výsledkům eurovoleb bylo věnováno jak výsledkům českých voleb, tak i výsledkům v dalších zemích EU. Český zákon č. 62/2003 Sb. o volbách do Evropského parlamentu (§ 59 odst. 3) reguluje informování o předvolebních a volebních průzkumech takto: „*V době počínající třetím dnem přede dnem voleb do Evropského parlamentu a končící ukončením hlasování na území České republiky nesmějí být žádným způsobem zveřejňovány výsledky předvolebních a volebních průzkumů.*“ Omezení informování českých médií se tedy vztahovalo na dobu do ukončení hlasování v České republice v sobotu 6. června, čili na neděli 7. června 2009 a pozdější dobu se již omezení nevztahovalo, takže se nevztahovalo ani na pořad Eurovolby 2009.

Lze také poznamenat, že jiný pořad se stejným názvem Eurovolby 2009 byl vysílán již také o den dříve na programu ČT24 bezprostředně po skončení českého hlasování v eurovolbách (14:00–16:15 hodin). Tento pořad nebyl předmětem monitoringu (neobsahoval žádné výsledky hlasování ve volbách do Evropského parlamentu v České republice).

Základní informace o pořadu a jeho charakteristika

Jak bylo již řečeno, vysílání pořadu **Eurovolby 2009** probíhalo v časovém rozmezí 21:00–02:36 hodin na přelomu dnů 7. a 8. června 2009 na programu ČT24, a na rozmezí 22:00–02:00 hodin se připojil rovněž program ČT2, takže po tuto dobu byl pořad vysílán souběžně na dvou programech. Pořad pokrýval zejména dobu sčítání hlasů, které začalo ve 22 hodin, a jistě bylo přáním provozovatele, aby pořad mohl přinést konečné výsledky voleb. To se však nakonec zcela nepodařilo, neboť i přes sečtení hlasů z výrazně více než 99 % volebních okrsků v ČR nebyly výsledky a jejich přepočítání do zisku mandátů tak přesné, aby bylo možné definitivně zjistit rozdělení 22 mandátů pro vítězné české strany – otevřená zůstávala zejména citlivá otázka zisku 9 či 10 mandátů pro ODS a 6 či 7 mandátů pro ČSSD. Procentuální zisk kandidujících stran byl znám ovšem s dostatečnou přesností na to, aby bylo možné výsledky eurovoleb hodnotit.

Formát a struktura pořadu byly propracované a možno říci osvědčené z mnoha dřívějších vysílání České televize k výsledkům voleb. „Kotvištěm“ pořadu bylo televizní studio, odkud pořad moderoval redaktor Václav Moravec. Ten zčásti promlouval přímo k divákům, a zčásti vedl diskusi s hosty, kteří se střídali ve studiu nebo byli připraveni na telemostu, nebo oslovoval kolegy-redaktory, kteří přispívali svým dílem k obsahu pořadu. Z nich měla důležitou úlohu zejména Marcela Augustová, která prezentovala průběžné výsledky sčítání hlasů v českých eurovolbách z virtuálního studia, kde se jakoby pohybovala přímo vedle prostorového grafu s volebními výsledky, jak byly v daném okamžiku známy z Českého statistického úřadu. Svě redaktory měla Česká televize ve volebních štábech hlavních politických stran, kteří odtud referovali o reakcích stran na zveřejňované výsledky a vedli rozhovory s jejich představiteli. Svě zpravodaje měla Česká televize také v Bruselu, kde se scházely výsledky ze všech zemí EU a odkud přicházely informace o krystalizujícím složení Evropského parlamentu jako celku (podle frakcí), a v několika nejbližších zemích

Evropské unie. Další redaktorka sledovala chat k výsledkům eurovoleb na internetové stránce České televize, na něž moderátor v průběhu pořadu diváky opakovaně upozorňoval, a v několika vstupech prezentovala vybrané názory či dotazy chatujících, na které pak reagovali odborníci ve studiu. Hosté pořadu byli ze dvou kategorií: Jednak šlo o odborníky, většinou sociology nebo politology, kteří komentovali průběžné výsledky sčítání hlasů, výsledky výzkumů veřejného mínění souvisejících s eurovolbami a různé další související otázky. Druhou skupinu hostů či oslovených tvořili zástupci politických stran, většinou menších stran (které nebyly pokryty vstupy z volebních štábů). Podle tradice České televize v podobných typech pořadů bylo do pořadu zařazeno několik připravených reportážních příspěvků, většinou předem připravených, poslední pak aktuálně sestříhaný, které jednak měly informativní charakter, a jednak sloužily jako impuls k další diskusi. Srovnání s reportážními příspěvky v jiných pořadech k eurovolbám by jistě prokázalo, že některé z nich byly použity ve více pořadech, což ovšem snižuje jejich informativní hodnotu. Z aktuální zpravodajské výměny byly získány další příspěvky k obohacení obsahu pořadu – vyjádření představitelů europarlamentu či jeho frakcí a politiků některých evropských zemí.

Vnitřní struktura pořadu Eurovolby 2009 měla rysy cykličnosti. Každá hodina byla uvedena několikasekundovým zobrazením časomíry (kromě okamžiku, kdy v celou hodinu probíhala tiskovka ČSSD, tj. kolem 01:00 hodin v noci) a znělkou. Po stručném moderátorově shrnutí aktuální situace dostala obvykle slovo Marcela Augustová, která prezentovala dosud známé výsledky českých eurovoleb a volební účasti. Formou „kolečka“ dostali obvykle slovo redaktori ve volebních štábech stran. Proběhla část diskuse s odborníky k dostupným informacím či vyjádřením. Další impuls diskusi dala prezentace výsledků výzkumů veřejného mínění souvisejících s tematikou eurovoleb či Evropské unie, které byly realizovány pro Českou televizi, nebo připravený reportážní příspěvek, či informace ze vstupu z Bruselu, který dostal prostor, nebo série vstupů zpravodajů ČT v okolních zemích. Opakovaně byl osloven také zástupce Českého statistického úřadu, který referoval o technických detailech voleb a sčítání hlasů. Vnitřní cykličnost pořadu nebyla z různých objektivních příčin zcela pravidelná, zejména proto, že pořad reagoval na aktuální situaci. Sčítání hlasů postupovalo (s výjimkou samotného závěru sčítání) poněkud rychleji, než se očekávalo, takže vstupy s prezentací průběžných výsledků probíhaly podle potřeby nejen na začátku každé hodiny. Poté, co byl výsledek voleb dostatečně zřejmý, uspořádaly své tiskové konference ODS a ČSSD, které získaly výrazně nejvíce mandátů – přímé přenosy tiskových konferencí byly součástí pořadu a ovlivnily tak jeho strukturu. Rovněž příspěvky získané aktuálně ze zahraničí ovlivnily pravidelnost základní struktury pořadu. Celkově by bylo možné pořad Eurovolby 2009 z typového hlediska charakterizovat jako kombinaci politicko-publicistického pořadu (diskusní část pořadu) se zpravodajským pořadem (přímý přenos událostí a věcné referování o nich). Pořad nebyl přerušován pauzami s reklamou, upoutávkami či dalšími sděleními, i když výrazná segmentace do hodinových úseků by s malými úpravami, které by dovolily vydávat hodinové úseky za jednotlivé pořady, toto umožňovala.

Před hodnocením obsahu pořadu Eurovolby 2009 je vhodné si uvědomit, že na rozdíl od různých předvolebních pořadů České televize, které byly předmětem analýzy, zde šlo o pořad vysílaný po skončení českého hlasování. Specifický obsah pojmů objektivita a vyváženost je nepochybně nutné hledat vždy ve vztahu k situaci, v jaké byl pořad vysílán. Zatímco u předvolebních pořadů je nutné mimořádně citlivě posuzovat vyváženost prezentace stran kandidujících ve volbách, neboť nevyváženost může nepřipustným způsobem ovlivnit voliče, situace při vysílání pořadu v době po ukončení hlasování je přeci jen výrazně odlišná. I když jakoby přímo v pořadu Eurovolby 2009 došlo k události představení výsledků voleb veřejnosti, což svým způsobem zvyšuje jeho význam, tento pořad již zapadá do širšího programového kontextu referování České televize o výsledcích voleb do Evropského parlamentu, bez něž by nebylo možné ho do důsledku hodnotit. Poznatky o samotném pořadu Eurovolby 2009 není proto možné přeceňovat. Význam pořadu Eurovolby 2009 by měl být mimo jiné posuzován také v korelaci se sledovaností, které dosáhl a která se pohybovala v průměru kolem 200 000 diváků (viz souhrnná zpráva České televize o sledovanosti „Volby 2009 do Evropského parlamentu“ podle údajů ATO – MEDIARESEARCH, údaj je za skupinu 15+, v rámci které pořad sledovalo na ČT2 125 000 diváků a na ČT24 84 000 diváků) – je to kupříkladu přibližně jedna čtvrtina až jedna třetina běžné sledovanosti hlavního zpravodajského pořadu Události. Na sledovanosti pořadu Eurovolby 2009 se podepsal noční vysílací čas.

Popis obsahu

Popis je členěn do hodinových úseků, které odpovídají vnitřní segmentaci pořadu. V textu jsou barevně zvýrazněny pasáže s prezentací jednotlivých stran (ať již v podobě vyjádření reprezentantů stran či referování redaktorů z volebních štábů) a tučně pasáže s referováním o zisku hlasů jednotlivých stran.

1. Obsah pořadu Eurovolby 2009 v úseku 21:00–22:00 hodin

Marcela Augustová zrekapitulovala statistiku výsledků minulých eurovoleb v roce 2004.
Z prostředí volebního štábu ODS referoval Jakub Železný o výsledku ODS v minulých eurovolbách a jejich letošní kandidátce.
Daniel Takáč z Lidového domu hovořil o minulých výsledcích a dnešních očekáváních ČSSD .
Ze sídla KSČM obdobně promluvila Jana Čermáková, ze štábu KDU-ČSL Zina Pichová, ze štábu Strany zelených Jan Osúch.
Rozhovor V. Moravce s politoložkou Vladimírou Dvořákovou (VŠE) o vyhlídkách menších stran, o signálech eurovoleb pro podzimní parlamentní volby, o očekáváních spojených s eurovolbami.
Z Bruselu referovala o prvních údajích o eurovolbách v EU – odhady volební účasti a obecné vyhlídky na trendy ve výsledcích voleb.
Výzkum/graf: Zamyslete se nad tím, zda následující okolnosti budou mít výrazný vliv na vaše rozhodování ohledně voleb do Evropského parlamentu – národní zájmy, řešení krize, evropská spolupráce, hodnocení předsednictví EU, vnitropolitická situace (SC&C).
ve studiu diskutovali o faktorech, které mohou ovlivnit výsledek voleb, Jana Hamanová (vedoucí výzkumu agentury SC&C) a Jan Hartl (ředitel STEM).
Telemostem z Brna hovořil o vlivu výzkumů volebních preferencí na výsledek voleb sociolog médií Jaromír Volek.
Výzkum/graf: Vyberte jednu z oblastí pro eurokomisaře za ČR – 6 variant v pořadí podle výsledků výzkumu (SC&C).
Výzkum/graf: Výběr eurokomisaře – 10 jmen v pořadí výsledků výzkumu (SC&C).
Komentář socioložky Jany Hamanové přítomné ve studiu.
O předběžných výsledcích slovenských eurovoleb hovořila telemostem z Bratislavy redaktorka ČT Olga Baková.
O situaci kolem eurovoleb v Rakousku a předběžných výsledcích hovořil telemostem z Vídně redaktor Jan Moláček.
Německo – Berlín – redaktorka Hana Scharffová
Přehled termínů voleb v zemích EU.
Novým hostem ve studiu byl bývalý diplomat Petr Kubernát (PEKOS), který s moderátorem hovořil o možných příčinách stálého poklesu účasti v eurovolbách a sčítání hlasů.
Předvolební kampaň v ČR – hostem na telemostu byl psychiatr Zdeněk Bašný (ředitel BONA).
ve studiu hovořili o volební účasti v různých skupinách obyvatelstva Jan Hartl (ředitel STEM) a Jana Hamanová (vedoucí výzkumu agentury SC&C).
Telemostem z Brna hovořil k fenoménu Facebooku a sociálních síťových médií vůbec sociolog médií Jaromír Volek.
První hodinu volebního vysílání uzavřela časomíra.

2. Obsah pořadu Eurovolby 2009 v úseku 22:00–23:00 hodin

Ve 22 hodin se připojilo vysílání programu ČT2 a pořad měl jakoby nový začátek. Moderátor V. Moravec konstatoval, že hlasování v EU skončilo a začíná sčítání hlasů také v České republice. Redaktorka Marcela Augustová připomněla termín hlasování v různých zemích EU. V přímém vstupu z jedné z volebních místností v Ostravě redaktor Aleš Gongol ukázal začátek sčítání hlasů a od místopředsedy zdejší volební komise Radima Hercíka získal informaci o volební účasti a odhadované délce sčítání hlasů.
Moderátor připomněl únik informací o výsledcích voleb v Nizozemsku a na Slovensku.
Rozhovor s místopředsedou ČSÚ Stanislavem Drápalem po telemostu hovořil na téma způsobu sčítání hlasů v ČR, očekávaného času pro zpracování výsledků hlasování a údajů o volební účasti.
Prezentován byl reportážní příspěvek o přípravě hlasování v některých jihočeských vesnicích.
Rozhovor s redaktorkou Barborou Šámalovou v Bruselu na téma volební účasti.
Redaktorka Marcela Augustová připomněla sestavu českých europoslanců zvolených ve volbách roku 2004.
Rozhovor redaktora Jakuba Železného s lídrem kandidátky ODS Janem Zahradilem ve volebním štábu ODS na téma volební účasti a očekávání vkládaných do voleb.
Redaktor Daniel Takáč, volební štáb ČSSD , rozhovor s lídrem Jiřím Havlem na stejné téma.
Redaktorka Jana Čermáková, volební štáb KSČM , rozhovor s předsedou poslaneckého klubu KSČM Pavel Kováčik na podobné téma.
Redaktorka Zina Pichová, volební štáb KDU-ČSL , rozhovor s předsedou strany Cyrilem Svobodou na podobné téma.
Redaktor Jan Osúch, volební štáb Strany zelených , rozhovor s lídrem kandidátky Janem Dusíkem, podobné téma.
Nový host ve studiu – politolog Petr Just – rozhovor na téma volební účasti.

Rozhovor na stejné téma s redaktorem Jindřichem Šídlem, analytikem a vedoucím domácího zpravodajství ČT.
Telemost z Brna, sociolog médií Jaromír Volek, stejné téma.
Redaktor Miroslav Karas, Varšava, téma volební účasti v Polsku.
Marcela Augustová prezentovala první předběžné výsledky hlasování : ODS 27,3 %, ČSSD 25,4 %, KSČM 16,6 %, KDU-ČSL 8,0 %, Suverenita 5,0 %.
Politolog Petr Just – rozhovor na téma volební účasti, štěpení malých stran a jejich množství.
Další host Jana Bobošíková – lídr kandidátky Suverenita , podobné téma.
Rozhovor s redaktorem Ladislavem Kerekešem v Budapešti na téma výsledků eurovoleb v Maďarsku a volební účasti.
Další rozhovor s Barborou Šámalovou v Bruselu o čekání na průběžné informace o výsledku eurovoleb a o dosažené volební účasti.
Druhou hodinu vysílání ukončila časomíra.

3. Obsah pořadu Eurovolby 2009 v úseku 23:00–00:00 hodin

Moderátor uvedl další hodinový blok. Marcela Augustová prezentovala předběžné výsledky hlasování po sečtení přibližně 14 % hlasů – uvedeny byly a nadále měly být uváděny výsledky stran, které překročily nebo se přiblížily hranici volitelnosti 5 %: ODS 28,0 %, ČSSD 25,1 %, KSČM 16,0 %, KDU-ČSL 8,3 % a Suverenita se 4,8 % hlasů. Prezentována byla volební účast 26 %.
Rozhovor s Angelikou Bazalovou, která čte a vybírá příspěvky z chatu na internetové stránce ČT – dotazy na to, kdy budou známy výsledky, názory na nízkou volební účast, názor, že zvýšenou podporu mají extrémistické strany, názor, že vztah k Lisabonské smlouvě ovlivňuje volební podporu
Host ve studiu – bývalý diplomat Petr Kubernát (PEKOS) se vyjádřil k volební účasti, k předběžné informaci, že nejsilnější frakcí v EP budou opět lidovci, k trendu vyšší volební podpory extremistů, k možnému vztahu mezi výsledkem voleb v Irsku a opakovaným irským referendem o Lisabonské smlouvě, k tomu, že ve více zemích výsledek eurovoleb může předznamenat výsledek pozdějších parlamentních voleb.
Marcela Augustová v dalším svém vstupu informovala o předběžných výsledcích voleb po sečtení přibližně 28 % hlasů – stejné pořadí pěti stran s mírnými změnami dosažených procent: ODS 28,8 %, ČSSD 24,6 %, KSČM 15,6 %, KDU-ČSL 8,3 % a Suverenita 4,7 %. Nezměnil se údaj o volební účasti.
Kolečko po volebních štábech hlavních stran:
Jakub Železný ve štábu ODS hovoří s Mirkem Topolánkem, který je zatím velmi zdrženlivý.
Daniel Takáč, volební štáb ČSSD , rozhovor s Jiřím Paroubkem
Jana Čermáková, štáb KSČM , rozhovor s předsedou Vojtěchem Filipem
Zina Pichová, štáb KDU-ČSL , rozhovor s předsedou Cyrilem Svobodou
Jan Osúch, štáb Strany zelených , vstupní informace moderátora: 1,7 % hlasů, rozhovor s předsedou Martinem Bursíkem.
Další vstup Marcely Augustové: Sečteno je téměř 55 % hlasů, stejné pořadí stran jen s mírnými změnami dosažených procent: ODS 29,6 %, ČSSD 24 %, KSČM 15,1 %, KDU-ČSL 8,1 % a Suverenita 4,5 %. Bez větší změny údaj o volební účasti (tentokrát 26,7 %).
V. Moravec slovně prezentoval výsledky vybraných stran , které zůstávaly hluboko pod hranicí volitelnosti: Strana zelených 1,71 %, Demokratická Strana Zelených přibližně půl procenta,.
Diskuse odborníků ve studiu nad průběžnými výsledky – ředitel STEM Jan Hartl, vedoucí výzkumného oddělení SC&C Jana Hamanová, politoložka Vladimíra Dvořáková (VŠE)
V. Moravec v rámci diskuse prezentoval (bez asistence M. Augustové) graf volebních výsledků nejúspěšnějších stran: ODS 29,6 %, ČSSD 24,0 %, KSČM 15,1 %, KDU-ČSL 8,1 %, Suverenita 4,5 %.
Rozhovor s politologem z Masarykovy univerzity v Brně Miroslavem Marešem na telemostu k průběžnému volebnímu výsledku Dělnické strany na úrovni 1 %, což je hranice pro získání státního příspěvku.
Prezentován byl předtočený rozhovor redaktorky Martiny Lustigové s předsedou Dělnické strany Tomášem Vandasem k očekávanému volebnímu výsledku (reálnost překročení hranice 1 % hlasů pro získání státní podpory).
Krátký rozhovor ve studiu s lídrem kandidátky uskupení Suverenita Janou Bobošíkovou.
Třetí hodinu vysílání k výsledkům eurovoleb uzavřela časomíra.

4. Obsah pořadu Eurovolby 2009 v úseku 00:00–01:00 hodin

Po krátkém úvodu V. Moravce další vstup M. Augustové s **průběžnými výsledky voleb** po sečtení hlasů z více než 70 % okrsků. Tentokrát byly prezentovány v základním grafu výsledky šesti stran – ODS 30,1 %, ČSSD 23,5 %, KSČM 14,8 %, KDU-ČSL 8,0 %, Suverenit 4,4 % a Evropská demokratická strana 2,5 %, a v obdobném druhém grafu šestice dalších stran se ziskem nad 1 % hlasů, což je hranice státního příspěvku pro tyto strany: Věci veřejné 2,3 %, Starostové a nezávislí... 2,2 %, Strana zelených 1,8 %, SNK-ED 1,5 %, Strana svobodných občanů 1,2 % a Dělnická strana 1,1 %. Ve třetím grafu byla prezentována strana Volte Pravý blok... se ziskem 1 % hlasů. Byl prezentován průběžný údaj o volební účasti v okrscích, kde skončilo sčítání hlasů (27,1 %).

Z Evropského parlamentu v Bruselu referovala Barbora Šámalová o průběžném výsledku sčítání hlasů v celé EU s důrazem na volební zisk jednotlivých frakcí v EP.

Kolečko po volebních štábech hlavních stran:

Jakub Železný ze štábu **ODS** referuje o spokojenosti ODS s výsledky voleb.

Daniel Takáč z volebního štábu **ČSSD** referuje o zdrženlivé atmosféře.

Jana Čermáková ze štábu **KSČM** referuje o neutrální náladě nad výsledky voleb.

Zina Pichová ze štábu **KDU-ČSL** referuje o optimistické atmosféře.

Jan Osúch ze štábu **Strany zelených** referuje o panujícím zklamání nad volebním výsledkem.

Hostem na telemostu z Ostravy byl Evžen Tošenovský, jehož vynesly preferenční hlasy na první místo mezi zvolenými europoslanci za **ODS** – komentoval výsledek a odpověděl na několik otázek moderátora.

Rozhovor s místopředsedou ČSÚ Stanislavem Drápalem po telemostu o hladkém průběhu sčítání hlasů, které překročilo hranici 80 % volebních okrsků se sečtenými hlasy.

Kolečko po zemích EU:

Hana Scharffová referuje z Berlína o výsledcích německých voleb.

Miroslav Karas referuje z Varšavy o výsledcích polských voleb.

Olga Baková z Bratislavy referuje o výsledku slovenských voleb.

Z virtuálního studia informovala o aktuálních **výsledcích sčítání hlasů** po sečtení hlasů z 92 % okrsků M. Augustová – výsledky 5 stran: ODS 30,9 %, ČSSD 22,8 %, KSČM 14,5 %, KDU-ČSL 7,8 % a Suverenita 4,3 %. Aktuální údaj o volební účasti.

Přímý přenos **tiskové konference ODS** k výsledkům voleb (čas 00:41). Hovořil předseda ODS Mirek Topolánek, první místopředseda David Vodrážka a lídr kandidátky Jan Zahradil. Telemostem z Ostravy promluvil na tiskovce Evžen Tošenovský, „dvojka“ na volební kandidátce a ten, kdo získal nejvíce preferenčních hlasů. Dotazy novinářů – na to, jestli ODS sleduje výsledky voleb v Evropě a trvá na odhodlání spolupvytvořit novou frakci v EP, na to, jestli ODS chápe výsledek jako ocenění předsednictví v EU, na hodnocení preferenčních hlasů pro E. Tošenovského.

Pokračování diskuse ve studiu s Janou Hamanovou (vedoucí oddělení výzkumu agentury SC&C) o nižší volební účasti v Karlovarském a Ústeckém kraji – přerušeno tiskovkou ČSSD.

Přímý přenos **tiskové konference ČSSD** z Lidového domu: hovořili předseda Jiří Paroubek, lídr kandidátky Jiří Havel. Dotazy novinářů – na příčiny neúspěchu, na příčinu nízké volební účasti, na to, jestli ČSSD neudělala nějakou chybu, na názor na vliv vajčkové války na volební výsledek, na možnost vyvození personální odpovědnosti za volební neúspěch.

Závěr přenosu tiskové konference ČSSD překročil jednu hodinu po půlnoci, což mj. znamenalo, že v pořadu nemohla být použita obvyklá formální segmentace na hodinové úseky několikavteřinovým zobrazením časoměry před celou hodinou.

5. Obsah pořadu Eurovolby 2009 v úseku 01:00–02:00 hodin

Moderátor stručně zrekapituloval situaci a předal slovo M. Augustové, aby prezentovala **volební výsledky** po sečtení hlasů z 97 % okrsků. Prezentované výsledky: ODS 31,2 %, ČSSD 22,6 %, KSČM 14,3 %, KDU-ČSL 7,7 % a ze stran pod pětiprocentní hranicí volitelnosti Suverenita se 4,3 % hlasů. Volební účast na úrovni 28 %.

Z Bruselu referovala o výsledku voleb v měřítku celé Evropské unie Barbora Šámalová – výsledky poslaneckých frakcí, výsledky krajně pravicových a levicových stran v souhrnném pohledu, otázka nízké volební účasti.

Rozhovor ve studiu se dvojkou na kandidátce **Demokratické strany zelených** Olgou Zubovou a dvojkou na kandidátce **Nezávislých** Janou Hamplovou.

Záznam čerstvého vystoupení předsedy Evropského parlamentu Hanse-Gerta Poetteringa na tiskové konferenci k výsledkům eurovoleb s tlumočením do češtiny.

Diskuse ve studiu s Janou Hamanovou (vedoucí výzkumu agentury SC&C), Vladimírou Dvořákovou (profesorka politologie na VŠE) a Petr Just (politolog, Metropolitní univerzita v Praze). Diskutovaná témata – volební účast, otázka integrace menších politických subjektů, význam preferenčních hlasů, kdo je vítěz a kdo poražený, dosažený počet mandátů jednotlivých stran. Vstup redaktorky Angeliky Bazalové s otázkami z chatu na internetové stránce ČT – jak hodnotit to, že se do europarlamentu dostaly jen velké strany?, jak je to v jiných zemích?, nemohly výzkumy demotivovat voliče menších stran?
Rozhovor s lídrem kandidátky SNK-ED Lukášem Mackem na telemostu.
M. Augustová – prezentace výsledků eurovoleb po sečtení hlasů z 99,6 % volebních okrsků: ODS 31,4 %, ČSSD 22,4 %, KSČM 14,2 %, KDU-ČSL 7,7 %, Suverenita 4,3 %. Volební účast 28,2 %. Zisk mandátů ještě není k dispozici.
Graf: Výsledky evropských voleb v roce 2009 (celý europarlament) – rozdělení mandátů podle frakcí: Lidovci 267-271, Socialisté 157-161, Liberálové 80-82, Zelení 53 atd.
Komentář P. Justa, V. Dvořákové.
Záznam vyjádření Poula Nyrupa Rasmussena (socialistická frakce v EP), Josepha Daula (konzervativní frakce v EP) k výsledku voleb.
Záznam vyjádření politiků jednotlivých zemí k volební účasti:
Maďarsko – Viktor Orbán (předseda Fideszu), Polsko – Donald Tusk (premiér).
Rozloučení s diváky programu ČT2.
Znělka, časomíra.

6. Obsah pořadu Eurovolby 2009 v úseku 02:00–02:36 hodin (konec pořadu)

Shrnutí situace moderátorem, stručná rekapitulace dosud známých výsledků v grafu (bez asistence M. Augustové) – zisk hlasů pěti stran po sečtení více než 99 % hlasů: ODS 31,4 %, ČSSD 22,4 %, KSČM 14,2 %, KDU-ČSL 7,7 % a Suverenita 4,3 %. Údaj o volební účasti.
Graf: Výsledky evropských voleb v roce 2009 (celý europarlament) – rozdělení mandátů podle frakcí, konkrétní počty mandátů (bez rozpětí). Lidovci 267, Socialisté 159, Liberálové 81, Zelení 54 atd.
Pokračování diskuse ve studiu s přítomnými odborníky – Jana Hamanová (vedoucí výzkumu SC&C), Vladimíra Dvořáková (politoložka, VŠE), Petr Just (politolog) – téma příčiny nízké volební účasti, vyhlídek na opětovné předsednictví J. M. Barrosa v EK, evropská témata v komunikaci českých politických stran, portfolio v EK a český komisař v EK
Stříhový reportážní příspěvek k výsledku eurovoleb a úkolům, které stojí před EP.
Komentář diskutujících k evropským výsledkům voleb.
Grafická prezentace (bez asistence M. Augustové) – zisk hlasů pěti stran po sečtení více než 99 % hlasů: ODS 31,4 %, ČSSD 22,4 %, KSČM 14,2 %, KDU-ČSL 7,7 % a Suverenita 4,3 %
Diskuse o stranách, které získaly nad 1 procento hlasů:
J. Hamanová – výzkum volebních preferencí nemůže s dostatečnou přesností zachytit údaje o voličích malých stran
Moderátor z podkladů slovně prezentoval výsledky stran se ziskem hlasů pod hranicí volitelnosti , avšak nad hranicí nebo v blízkosti hranice pro přiznání státního příspěvku: Suverenita 4,23 %, EDS 2,88 %, Věci veřejné 2,4 %, Starostové a nezávislí... 2,28 %, Strana zelených přibližně 2 %, SSO (Strana svobodných občanů) 1,26 %, Libertas.cz 0,94 %, Dělnická strana 1,05 %, Pravý blok 1 %.
Diskutována otázka nabídky rezignace předsedy Strany zelených M. Bursíka, otázka neúspěchu SSO, příčiny zisku Dělnické strany, zisk Starostů a nezávislých též v kontextu přípravy nové strany M. Kalouska.
M. Augustová prezentovala téměř definitivní výsledky voleb po sečtení hlasů z 99,9 % okrsků: V prvním grafu ODS 31,4 %, ČSSD 22,4 %, KSČM 14,2 %, KDU-ČSL 7,7 %, Suverenita 4,3 % a EDS 2,9 %. Ve druhém grafu VV 2,4 %, S a N 2,3 %, SZ 2,0 %, SNK-ED 1,6 %, SSO 1,3 % a DS 1,1 %. Ve třetím grafu VPB 1,0 %. Volební účast 28,2 %. Zisk mandátů není zatím k dispozici.
Rozloučení.

*

Celkově je nutné konstatovat, že pořad Eurovolby 2009 měl mnoho vlastností kvalitního pořadu tohoto druhu. Formát pořadu byl dobře připraven. Zvolená kombinace složek pořadu umožňovala poskytnout divákům aktuální informace o eurovolbách, širší informační kontext, vyjádření reprezentantů různých politických stran i komentáře poměrně širokého okruhu odborníků z různých úhlů pohledu. V centru zájmu byly samozřejmě české volby, nicméně i volby dalších zemí EU, zejména u našich sousedů, a volební výsledky v Evropské unii jako celku byly základním způsobem pokryty. Moderátor pořadu i ostatní redaktori, kteří se svými vstupy či příspěvky podíleli na průběhu pořadu, odváděli kvalitní práci. Diváci nepochybně získali z pořadu Eurovolby 2009 množství věcných informací i zasvěcených pohledů na otázky související nejen s eurovolbami, ale i s Evropskou unií či vnitřní politikou ve vztahu k evropským tématům,

což bylo předpokladem toho, aby si mohli vytvořit na tyto otázky svobodně vlastní názor. **Pokud bychom chtěli hledat v pořadu Eurovolby 2009 nějaké problematické prvky, šlo by v podstatě o detaily.**

U pořadu o volebních výsledcích, jako byl pořad Eurovolby 2009, je **klíčovým bodem vyváženost prezentace jednotlivých politických stran (koalic, hnutí) a informací o nich.** Informací o volbách je vždy potenciálně obrovské množství a je nutné najít vhodný klíč pro jejich výběr, který je přiměřený konkrétnímu pořadu. Provozovatel musí hledat způsob, jak obsáhnout celé volby a celou množinu politických stran, ale neutopit se přitom v záplavě informací od těch relevantních, až po ty s příliš malou relevancí, aby bylo možné je smysluplně zahrnout do konkrétního pořadu a neupadnout do extrémů, kdy pro stromy není vidět les. V pořadu Eurovolby 2009 řešila Česká televize toto dilema primárně ve dvou složkách pořadu – jednak v prezentaci přímých vyjádření politických stran nebo přímém referování o nich, a jednak v prezentaci samotných volebních výsledků. Protože tyto v podstatě zpravodajské informace či příspěvky byly pak v pořadu předmětem komentářů či diskuse, sekundárně se nastavené síto informací do určité míry projevilo v tematickém zaměření diskusí.

Základ pro prezentaci přímých vyjádření reprezentantů politických stran a přímého referování o nich poskytly zejména **přímé vstupy z volebních štábů stran.** Obeslání štábů svými reportéry musela Česká televize připravit předem a zvolila při tom jeden z možných logických klíčů, že reportéři byli připraveni ve volebních štábech stran zastoupených v Poslanecké sněmovně (dále pracovní označení „parlamentní strana“) – ODS, ČSSD, KSČM, KDU-ČSL a Strany zelených. Vstupy z volebních štábů probíhaly v pořadí síly té které parlamentní strany, neboli podle výsledků posledních voleb do Poslanecké sněmovny. Celá sada vstupů byla buď s přímým vystoupením reprezentanta každé strany, nebo bez něho, čili jen s referátem reportéra. V délce vstupů či ve způsobu jejich moderování reportérem apod. nebyly podstatné disproporce. Jedinou otázkou v této souvislosti vyvolává určitá nepružnost zvoleného přístupu: od zveřejnění prvních dílčích výsledků hlasování bylo zřejmé, že Strana zelených v nynějších eurovolbách nepatří do kategorie silných stran, ale do pásma těch, které zůstanou pod hranicí volitelnosti 5 % (ne však do pásma relativně marginálních stran, koalic a hnutí, které nezískají ani 1 % hlasů a nedosáhnou tak ani na státní příspěvek). Na volební výsledek Strany zelených bylo možné reagovat, omezit vstupy z volebního štábu této strany a nevysílat je až do konce při každém kolečku vstupů z volebních štábů stran. Tato kolečka byla celkem čtyři. S výjimkou Strany zelených byl okruh stran, v jejichž volebních štábech byli připraveni reportéři, „shodou okolností“ stejný, jako okruh stran, které uspěly v eurovolbách a získaly jako jediné europoslanecké mandáty. **Strana zelených tímto způsobem získala v pořadu Eurovolby 2009 větší publicitu než jiné strany s podobným, i poněkud lepším volebním výsledkem.**

Pokud jde o prezentaci volebně úspěšných stran mimo pravidelná kolečka vstupů z volebních štábů, vyskytly se následující případy. Prostřednictvím telemostu z Ostravy byl osloven Evžen Tošenovský, dvojka na kandidátce ODS, jehož vynesly preferenční hlasy na první místo mezi zvolenými europoslanci za ODS. E. Tošenovský nebyl přítomen ve volebním štábu své strany, aby jeho případné vyjádření mohlo zaznít v rámci některého ze vstupů odtamtud. Zisk nejvyššího počtu preferenčních hlasů byl momentem objektivně dostatečně významným, aby bylo vhodné tomuto kandidátu dát prostor k vyjádření v rámci pořadu, a to tím spíše, že šlo o kandidáta neúspěšnější strany. Nad rámec systematického referování z volebních štábů dostaly ve vysílání pořadu po půlnoci prostor přímé přenosy tiskových konferencí obou neúspěšnějších stran ODS a ČSSD, jejichž představitelé okomentovali již s dostatečnou přesností známé výsledky voleb a odpověděli na několik novinářských dotazů. Zařazení těchto tiskovek do vysílání pořadu objektivně korespondovalo s volebním výsledkem a není možné v něm spatřovat porušení vyváženosti.

Předvolební výzkumy volebních preferencí naznačovaly, že z menších stran či uskupení bude mít patrně největší šanci bojovat o europoslanecké mandáty koalice Suverenita s „jedničkou“ na kandidátce Janou Bobošíkovou. České televize měla tedy logicky „připravenou“ J. Bobošíkovou, aby bylo možné s ní v pořadu Eurovolby 2009 hovořit. Reálné výsledky voleb potvrdily prozíravost či správnost tohoto kroku, protože v prvních dílčích výsledcích sčítání hlasů byl zisk Suverenity na úrovni 5 % hlasů, což by jí zaručovalo zisk mandátu. Další postupně nabíhající výsledky sice ukázaly pokles pod hranici volitelnosti, ale i tak zůstala Suverenita se ziskem více než 4 % hlasů s odstupem před stranami za ní. J. Bobošíková byla v průběhu pořadu oslovena dvakrát, ale skutečný rozhovor s ní byl jeden – první vstup byl krátký a spíše jen dal divákům najevo přítomnost reprezentantky uskupení nacházejícího se na hranici volebního úspěchu v dosahu kamer. Prezentaci koalice Suverenita v pořadu je nutné považovat za správnou a korektní.

Dostáváme se ke způsobu prezentace stran (koalic či hnutí) s méně výrazným výsledkem – ponecháváme stranou koalici Suverenita a Stranu zelených, o kterých již bylo hovořeno. Kromě nich dostali v pořadu prostor k vyjádření předseda Dělnické strany (1,07 %) Tomáš Vandas (ze záznamu), dvojka na kandidátce Demokratické Strany Zelených (0,62 %) Olga Zubova, dvojka na kandidátce Nezávislých (0,54 %) Jana Hamplová a lídr kandidátky SNK-ED (1,66 %) Lukáš Macek. Údaj v závorce za názvem strany (koalice či hnutí) uvádí podíl získaných hlasů. Tímto výčtem jsou přímé prezentace politických stran v pořadu

vyčerpány. Nehledě na důvody, které k zařazení právě těchto vystoupení vedly, nelze nevidět **nedostatek nějakého klíče či systému v celkové prezentaci vystoupení reprezentantů menších stran v rámci pořadu**. Toto zjištění odpovídá také výše zaznamenané určité disproporční pozornosti věnované Straně zelených s ohledem na její volební zisk. V pořadu chybělo např. vystoupení zástupců tří stran či uskupení, které byly po koalici Suverenita nejvýše – Věcí veřejných (2,40 %), Evropské demokratické strany (2,88 %) a „Starostů a nezávislých...“ (2,28 %). Tyto subjekty předčily volebním výsledkem např. i Stranu zelených (2,06 %), nemluvě např. o Dělnické straně, jejíž publicitu Česká televize v pořadu podpořila. Rovněž bez publicity ve formě vlastního vyjádření zůstaly ze subjektů nad hranicí pro zisk státního příspěvku „Volte Pravý blok...“ (1,00 %) a Strana svobodných občanů (1,26 %). Sám o sobě poznatek o nedostatku systému v umožnění vlastní prezentace menších stran v pořadu Eurovolby 2009 sotva může být považován za natolik významný, aby bylo možné ho považovat za porušení povinnosti provozovatele vysílání. Obsah diskuse moderátora s odborníky, v níž byly zmíněny i některé jiné strany, jen zčásti kompenzoval nedokonalost v systému přímé prezentace menších stran v rámci pořadu.

Je vhodné se ještě zastavit u **způsobu informování o výsledcích sčítání hlasů** v rámci pořadu. Mohlo by se zdát, že jde prostě o faktografická data, na jejichž prezentaci nemá smysl hledat nějaké vady. Česká televize zvolila (většinou ve vstupech M. Augustové z virtuálního studia) základní metodu prezentace volebního zisku pěti nejsilnějších stran – ODS, ČSSD, KSČM, KDU-ČSL a koalice Suverenita. Připomeňme, že v prvním informativním vstupu s průběžným výsledkem sčítání hlasů bylo těchto pět subjektů nad hranicí volitelnosti 5 % nebo na této hranici. Suverenita měla v prvním vstupu zisk rovných 5 %, avšak v dalších vstupech její volební zisk klesal. Česká televize na to nereagovala a Suverenita byla v grafu ponechána, i když se postupně stalo evidentním, že tato koalice na mandát nedosáhne. Jistě by nebylo chybou, kdyby Suverenita byla v průběhu pořadu vyřazena z grafu ze sousedství stran překračujících hranici volitelnosti. V grafické formě byly výsledky sčítání hlasů prezentovány 12krát, z toho jen dvakrát v rozšířené podobě zahrnující všechny strany od 1 % získaných hlasů. Poprvé byly průběžné výsledky sčítání prezentovány před 23. hodinou, v rozšířené podobě poprvé až po půlnoci a podruhé v samém závěru pořadu v půl třetí v noci (když bezprostředně předtím výsledky nad 1 % slovně prezentoval moderátor). Lze podotknout, že úplné (čímž nejsou míněny výsledky konečné, které nebyly do konce pořadu ještě známy) výsledky – tj. i zisk všech stran s méně než 1 % získaných hlasů – nebyly v pořadu prezentovány vůbec. Několikrát v průběhu pořadu použil moderátor v řeči vybrané výsledky některých menších stran – spíše s ohledem na průběh diskuse než s nějakým patrným systémem. Je samozřejmě otázka, kde je hranice relevance těch či oněch údajů a kde by prezentace příliš podrobných údajů zahltila výpověď pořadu, faktem však je, že Česká televize jednoznačně **upřednostnila při prezentaci průběžných výsledků sčítání hlasů prvních pět stran**. Sám o sobě má tento poznatek malý význam, ale vstupuje do kontextu dřívějších poznatků nasvědčujících deficitu a nesystematičnosti v prezentaci malých stran a informací o nich v rámci pořadu.

Celkově je možné konstatovat, že monitoring pořadu Eurovolby 2009, který byl vysílán na programu ČT24 od 21.00 hodin dne 7. června 2009 do 02:36 hodin dne 8. června 2009 a paralelně na programu ČT2 od 22.00 hodin dne 7. června 2009 do 02:00 hodin dne 8. června 2009, přinesl následující poznatky:

V pořadu byla zaznamenána nesystematičnost v poskytování prostoru k přímé prezentaci menších politických stran či uskupení či v prezentaci informací o nich. Tyto poznatky se nicméně nejeví natolik významné, aby to mohlo být považováno za porušení zásad objektivit a vyváženosti ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech ve smyslu zákona. Oddělení televize doporučuje nezahazovat správní řízení.